TÜRK SOLU

Yıl : 1
Sayı : 4
8 Aralık 1967
100 Kuruş

NATO'DAN ÇIKMADAN HİÇBİR MİLLÎ DÂVA ÇÖZÜMLENEMEZ

BİR millî şahlanış! Türkiye'yi bir baştan bir başa saran ve Amerikan emperyalizmine karşı yüzü en yumuşak politikacıları bile Türklüklerini hatırlamaya ve kendilerine çeki düzen vermeye zorlayan bir millî heyecan havası!.. Hedefleri o anda vurabilmek için gerekli noktalara yığmaklarını yapan, taarruz hazırlıklarını tamamlayan Türk Ordusu! Sinirler gergin, bütün dünyanın gözü Türkiye üzerinde...

Ve ardından, Meclisten savaş açma için tam yetki almış olan Demirel hükümetinden bütün inisyatifi devralan Johnson'un adamı, Cyrus Vance adında, o ana kadar kimsenin tanımadığı, bir New Yorklu avukat... İçten içe Enosis'ten yana olduğu bilinen Johnson'dan icazetli bu «arabulucu» ile Demirel'in halvet olmaları, Türk kamu oyunu gelişmelerden habersiz bırakmalar, Vance'ın Atina'ya gidiş gelişleri, öteki arabulucuların figüran olarak işe karıştırılması, gerici basının «Asıl düşman Atinanın cuntacıları değildir, Türkiye'nin solcularıdır» anlamına gelen yazıları; ve ardından «Zafer! Türkiye'nin şartlarını Atina kabul etti!» yollu gazete manşetleri... «Ulusal beraberliği bozmamak için» savaş açma yetkisi almış olan Demirel hükümetinin, Türkiyenin kaderini bir Amerikan avukatının eline terketmesi durumuna ses çıkarmayan bir muhalefet, ve sonunda «Makaryos şartlarımızı reddediyor!», «U Thant meseleyi Güvenlik Konseyine havale etti!» haberleri. O Güvenlik Konseyi ki, Amerika ve Rusya birlikte istemedikçe hiçbir meseleyi çözüme bağlamamıştır bugünedek.

Ama öte yandan antlaşmalara aykırı olarak Kıbrıs'ta bulunan Yunan Ordusunun nizamî birlikleri, bir eksiksiz, hâlâ oradadır ve tepeden tırnağa silâhlı Rum Millî birlikleri, bir eksiksiz,hazır beklemektedirler.

Yunan Ordusu birliklerinin Kıbrısı terkedip etmiyeceği, terkedecekse ne zaman terkedeceği, Adadan ayrıldığı takdirde, eskiden olduğu gibi yeniden gizli olarak geri dönüp dönmiyeceği belli değildir. Cuntanın Kıbrıstaki adamı Faşist Grivasın da Yunanistandaki dinlenme süresinin bir öncekinden daha uzun süreli olup olmıyacağı belli değildir. Millî Muhafızın ise silâhlarını bırakacağına dair en ufak bir belirti yoktur. Ve artık Geçitkale ve Boğazköy'ün yirmidört şehidinin bedenleri Kıbrıs toprağında çürümüşlerdir bile!..

Yani 14 Kasım günü neredeysek, bugün de oradayız. Hükümetçi basının «Başarı», «Zafer» haberlerinin gerçek durumla hiçbir ilgisi yoktur. Kıbrıs işi, New York'taki Birleşmiş Milletlerin Yüce komisyonuna havale edilmiştir. Ve herşey söylenebilir ama, Demirel hükümetinin Kıbrıs sorununu, Türk ulusunun çıkarına uygun biçimde çözüme bağladığı söylenemez. Bu millî davamızın yakın bir gelecekte olumlu biçimde çözümleneceğine dair bir belirti de yoktur.

İktidar için söylenebilecek budur. Muhalefete gelince, o da «ulusal bütünlüğü koruma» bahanesiyle bunalım boyunca pasif bir tutum benimsemiştir. Bu yüzden sorumluluk yalnız bir tarafın değildir.

Evet hiçbir şey çözülmemiştir, ve her an yeni bir Boğazköy, Geçitkale olayı ile karşılaşabiliriz. Ve milletçe yeni ihtimâllere, yeni tehlikelere her an hazır beklemeliyiz. Aslı olmayan «Zafer» leri kutlayacağımıza, politika düşünceleriyle uydurulmuş «başarı» hikâyeleriyle oyalanacağımıza, çıplak gerçeğe cepheden bakalım, son iki hafta içinde olanları doğru değerlendirelim ve gereken sonuçları çıkaralım.

Her tehlikeye karşı hazır olmak ne demektir? Herşeyden önce Türk ulusunun kendi iç ve dış siyasetini, kendi millî savunmasını, kendi millî stratejisini kendisinin tayin etmesi demektir.

Düşmanının kim, dostunun kim olduğunu kendin tayin edebilmen demektir. Kime karşı, hangi düşmana karşı savaş açacağını, ne zaman ve nerede savaşacağını, ulus olarak, kendin tayin etmen demektir. Yani dostunu düşmanını kendin seçmek hakkına sahip bulunmak demektir.

Çünkü bir ulusun dostunu, düşmanını tayin etme hakkını elinden aldın mı, o ulus artık özgür değildir; böyle bir ulusun dosta düşmana karşı kendi millî siyasetini izlemesi söz konusu olamaz.

Ve Türkiye bugün dostunu düşmanını kendisi tayin edemez duruma düşürülmüştür. Birinci Dünya savaşına rızamız olmadan, Alman emperyalistlerinin düzenlediği bir oldu - bitti ile nasıl sokulduysak, bu sefer de «harem-i ismetimize» girmiş olan Amerikan emperyalizmi bizi her an, kendisinin düşman saydığı uluslara karşı savaşa bir oldu - bitti ile sokabilir. Bir buçuk milyon Mehmetçiğin canına malolan Birinci Dünya Savaşı, bugünün nükleer savaşının yanında önemsiz bir olay sayılır.

Onun için bu duruma bir an önce son vermeden, haysiyetli, bağımsız bir ülke olarak dostumuzu, düşmanımızı kendimiz tayin etme ve bunlara karşı kendi millî siyasetimizi izleme hakkını elde etmeden, ne Kıbrıs davasını, ne de herhangi bir ulusal davamızı çözüme bağlayamayız.

Artık açık seçik anlaşılmıştır ki, Kıbrıs davasını Türkiye'nin ulusal çıkarlarına uygun olarak sonuçlandırmak istiyorsak, sözünü ettiğimiz temel hakka sahip çıkmak ve millî bir iç ve dış siyaset izlemek zorundayız.

Ancak Nato dışında, Nato ile ilişkilerini kesmiş olan bir Türkiye kendi ulusal kaderine sahip, kendi millî siyasetini güden bir ülke durumuna gelebilir.

Eski hesapları karıştırmıyalım; ama artık iyice anlaşılmıştır ki, Nato denen askerî ittifak, özünde, başta Birleşik Amerika, sömürücü Batı ülkelerinin kendi emperyalist çıkarlarını savunma amacıyla kurulmuş bir ittifaktır. Türkiye gibi geri bir tarım ülkesinin, Türkiye gibi emperyalizmin sömürü alanı olan bir ülkenin böyle bir ittifak içinde yeri yoktur. Nato Türkiye'deki Amerikan vesayetini maskelemeye yarayan bir cihazdır ve o vesayeti, Atatürk Türkiye'sinin millîci geleneklerine dönmeye azmeden bir Türkiye mutlaka atmaya mecburdur.

Nato'dan ayrılma hakkı bütün Nato üyelerine ve bu arada Türkiye'ye de antlaşmalarla tanınmış bir haktır. Ve şu anda Nato'dan çıkmak için herhangi bir uluslar arası antlaşmayı çiğnememizde söz konusu değildir. De Gaulle Fransa'sının örneği önümüzdedir.

Elbette ki Nato'dan ayrılmak demek, Nato içinde kalan öteki ülkelere karşı düşmanca bir tutumu benimsemek anlamını taşımaz. Türkiye'nin millî davalarına karşı durmayan, Türkiye'ye karşı saygılı davranan her ülkeyle, bu arada Nato ülkeleriyle de iyi ilişkiler sürdürmek millî çıkarımız gereğidir. Nasıl ki Türkiye'nin millî davalarına karşı çıkan saldırgan ülkeleri, bunlar Nato içinde olsunlar, Nato dışında olsunlar, düşman saymak ve gereğini yapmak da millî çıkarımız gereği ise...

Onun için, önümüzdeki aylarda vâdesi dolacak olan Türkiye'nin Nato müttefiki olarak durumu, gereken formaliteler yerine getirilerek, millî çıkarımız gereği, Atatürk'ün millîci siyasetine dönüşümüzün gereği, sona erdirilmelidir. Türkiye'nin bu askerî ittifakla ilişkileri kesilmelidir.

Türkiye'nin bu davranışı onun bütün dünya ulusları gözünde itibarının artmasını sağlayacak ve bu davranış Kıbrıs davamızın kesin çözüme bağlanmasında önemli bir ilk adım olacaktır. Çünkü Kıbrıs davasının temelinde yatan derin sebep Doğu Akdeniz'in emperyalizmin at oynattığı bir alan olmasıdır. Ancak emperyalizmin bu alandan dışarı atılmasıyladır ki, dünyamızın bu bölümündeki halkların sorunları olumlu sonuçlara bağlanabilir.

«Türk Solu,» Kıbrıs bunalımının ilk gününden beri, emperyalizmin bu bölgedeki baş dayanağı Yunan yönetici çevrelerine ve özellikle **Atina'nın faşist cuntasına karşı, taviz kabul etmeyen sert bir tutumu benimsememizi ve gerekirse** savaşı göze almamızı savundu. Bu elbette ki savaş heveslisi olduğumuzdan ötürü değildir. Tam tersine barışsever olduğumuzdan ötürüdür. Amerikan emperyalizminin kuklası saldırganlar cezalarını görmeden, böyleleri zararsız hale getirilmeden ve bunun kaçınılmaz sonucu, emperyalizm dünyanın bu bölgesinden elini ayağını çekmeden Doğu Akdeniz'de barışın ve kardeşliğin hüküm sürmesinin imkânsız olduğu besbellidir.

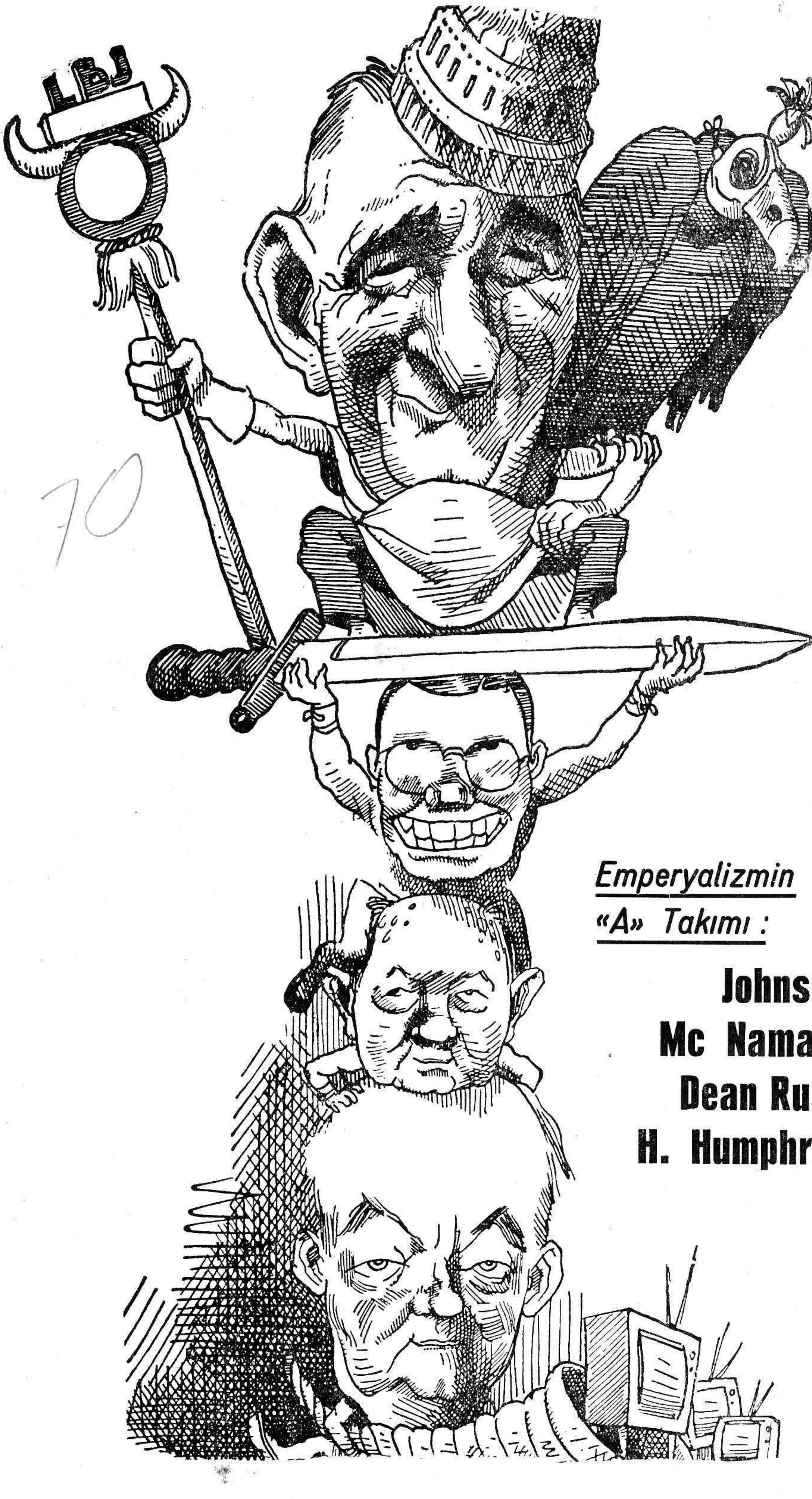

70

Emperyalizmin «A» Takımı :

Johnson
Mc Namara
Dean Rusk
H. Humphrey

başyazı

«Türk Solu» Ne Demektir?

Okurlardan mektuplar geliyor. Takıldıkları bir nokta var : «TÜRK SOLU» adının tam anlamının ne olduğu, neyi kapsadığı..

Gazetemizin adını, tabiî bilimlerde olduğu gibi, unsurlarına bölerek tahlil edelim : «TÜRK» sözcüğü bir ulusu ifade eder. Ve biz, ulus kavramını bilime uygun olarak tanımlarız. Ama içinde bulunduğumuz tarihî dönemde ve Türkiye'nin özel şartları içinde, ulus teriminin bilimsel tanımlamasına sadık kalmak, bizce o kadar önemli değildir. Onun için bu terime biz daha çok fonksiyonel açıdan anlam verme eğilimindeyiz :

Bizce Türk, birey olarak, zümre olarak, ya da sınıf olarak, maddî ve manevî anlamda mutluluğu Türkiye halkının özgür ve insanca bir yaşantıya ulaşması derecesiyle orantılı olan Türkiye'nin insanıdır. Bu duruma göre Türkiye'nin şehir ve köy emekçileri, şehir ve köy küçük burjuvazisi, asker - sivil aydın zümre (ve türklüğünü hatırladığı ölçüde) Türkiye millî burjuvazisi, Türk kavramının, Türk ulusu kavramının kapsamına girerler. Ama birey olarak, zümre ya da sınıf olarak çıkarı, Türkiye'nin sömürülen, geri ve bağımlı bir ülke halinde varlığını sürdürmesini gerektiren, yani emperyalizmin işbirlikçisi bir avuç komprador ve feodal ağa, Türkiye halkı kapsamının, Türk Ulusu kapsamının dışındadır. Türkiye'de ayrı ayrı ırkların ve kültürlerin bulunduğu bir gerçektir. Ama bu ırk ve kültür farkları, Türkiye insanının kardeşçe, özgür ve mutlu bir hayat özlemi karşısında ikincil kalır. Ve biz bu dönemde, özellikle bütün Türkiye halkının bu ortak özlemini doğru olarak ifade etme ve doğru çözüm yollarını gösterme çabasındayız.

«TÜRK» sözcüğünün anlamı bizce budur.

«SOL» kavramına gelince : bilindiği gibi SOL izafî bir kavramdır. Ve kimi tarihî durumlarda, tabiî bilimlerde olduğu gibi, uçların birleştiği de görülür. Onun için, özü hesaba katmadan, sınıf niteliğini ve sınıfların belirli tarihî aşamalardaki tutumunu göz önünde tutmadan, örneğin «Kralcı sağdır; meşrutî kralcı onun solundadır; cumhuriyetçi de daha soldadır» gibisinden tanımlamalar yanıltıcıdır. Ve böyle biçimsel görüntüyle yetinen tanımlamalar, sahte devrimcilerin bol olduğu Türk toplumunda özellikle yanıltıcıdır.

Örneğin kelebek gravatlı, Batı yaşayış tarzını taklid eden (ve tabiî taklid etmek için maddî imkânlara sahip bulunan) asalak bir gardrop atatürkçüsü, görünüşte, millî geleneklerine bağlı, mintan giyen, eli nasırlı emekçiden daha devrimci, daha sol geçinir Türkiye'mizde. Oysa, işin aslında, en köklü sosyal - devrim, o tutucu gibi görünen emekçinin kendi öz davasıdır. Devrim onu özgür ve insanca bir yaşantıya ulaştıracaktır. Ama aynı sosyal - devrim, Batı taklitçisi züppeler zümresini, kelebek kravatlarıyla birlikte, mini etekleriyle birlikte, ye - ye danslarıyla birlikte süpürecektir. Onun için, şu anda bilincinde olmasa bile, aslında devrimci olan, solcu olan mintanlıdır, sağcı olan da Batı taklitçisi asalak.

Türk toplumunun bunalım anlarında, millî şahlanış anlarında her zaman maskeler düşmüş, her sınıf ve zümrenin gerçek kimliği açık seçik ortaya çıkmıştır. Millî kurtuluş savaşımızda, o zamanın sosyalist partisi olan İştirakiyun Fırkasında kayıtlı sosyalist işçi, Ankara'da İmalât-ı-Harbiye atelyelerinde, Türk ordusunun elindeki topların namlularına uysun diye, dolu mermileri tornada çaptan düşürürken, aynı millici saflarda savaşan beyaz sarıklı köy imamı, süngü hücumuna kalkan Memetçiğin önünde «Allah! Allah!» diye haykırarak düşmana saldırıyordu. Ve Avrupa âdâbına uygun giyinmesini, oturup kalkmasını öğrenmiş maymunlar, İstanbul'da komprador salonlarında Sevr Antlaşmasının mı yoksa Amerikan mandasının mı daha iyi olup olmadığını tartışıyorlardı.

Bizim için solcu olmanın ölçüsü, yani devrimci olmanın, statükonun emekçi halkın çıkarına uygun biçimde değiştirilmesinden yana olmanın ölçüsü, tarihî sürecin belirli bir aşamasında zorunlu devrimci görev karşısındaki davranıştır.

Türkiye'nin bugün önünde bulunan devrimci adım, solcu adım, bizi tam bağımsız ve gerçekten demokratik bir Türkiye'ye ulaştıracak olan adımdır. Türk toplumunun bu adımı atabilmesi için, millici güçler safında, emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı mücadelede yerini alan herkes, en aşırı solcusundan gelenekçisine kadar herkes, devrimcidir, soldadır. Emperyalizmden ve emperyalizmin işbirlikçilerinden yana olan, millici saflara katılmayan, millici safları bölme çabasında olan herkes, Amerikan firması temsilcisinden sahte sosyalistine kadar herkes, gericidir, sağdadır.

«SOL» sözcüğünün de anlamı bizce budur.

Türk Solu

Olaylar - Olaylar

Kıbrıs Davamız ve Ortanın Solu

İstanbul'da CHP Kongrelerinde konuşan Genel Sekreter Bülent Ecevit, Kıbrıs bunalımını genellikle doğru bir açıdan inceledi ve Türkiyenin dış politikasının yeniden düzenlenmesi yolunda atılan adımları başka adımların izlemesi gerektiğini belirtti; millî bir savunma politikası ve millî bir stratejiyi savundu.

Ecevit'e göre, Yunan Cuntası ile Makarios arasındaki çatışma durumu, bir oyundur ve Yunanistan böyle bir oyunla kendi amaçlarına varmak çabasındadır. Bu tahlile katılmak zordur. Çünkü Makarios ile Atina Cuntası arasında çok derin anlaşmazlıklar olduğu açıktır ve Adaya anlaşmalara aykırı olarak sokulmuş olan Yunan askerlerinin Türk hükümetinin isteğine uygun olarak Adayı terketmeleri Makarios'un işine gelmektedir. Adadaki Yunan birlikleri, Cuntanın emriyle ve Amerikanın da tasvibiyle her an bir darbe yaparak Makariyosu devirmek üzere hazır tutulmaktadır. Makarios, Cuntacıların elinde olsaydı, hiç şüphe yok ki, yeri Andrea Papandreo'nun yanı olurdu. Kıbrıs bunalımını incelerken bu gerçekleri gözden uzak tutmamalıyız.

Dış politikada, sovunma ve stratejide Türkiyenin millî açısından hareket edilmesini öğütleyen Ecevit'e bu konuda katılmamak, mümkün değildir.

Ortanın Solunu sözcüsüne göre, savunma gücümüzü kendi millî kaynaklarımıza dayandırmamızın gereği açıkça ortaya çıkmıştır. Millî haysiyet ve güvenliğimiz için Amerika bizi ikmal bakımından güç durumda bırakma imkânına sahip olmamalıdır. «Savunma gücümüzü daha çok güçlendirmek için de millî ekonomimizi süratle güçlendirmemiz, kendimizi dış yardımlara bağımlılıktan biran önce kurtarıcı tedbirleri almamız, bu amaçla ekonomimizde gerekli düzen değişikliliğini yapmamız gerekir.»

Hiç şüphe yok ki, bu sözler genel çizgileriyle her Türk yurtseverinin görüşünü yansıtır. Ama bunları söyledikten sonra, varılacak olan mantıkî sonuç, Türkiyenin NATO'dan çıkmasının zorunlu olduğu ve dış politikada, savunma politikasında ve giderek iç politikada millî bir siyasetin, NATO dışındaki bir Türkiyenin gerçekleşmesini istemek olmalıdır.

NATO denilen zenginler sofrasının kuralları vardır. Bu kurallara uymadan adamı o sofrada oturtmazlar. Yoksul bir ülke olan Türkiye o sofraya oturduğu anda, savunmasını da, stratejisini de, ikmal işini de zengin müttefiklerinin ve özellikle Amerikanın keyfine bırakmak durumundadır. NATO içinde bir Türkiye kendi inisyatifiyle kendi millî davalarına sahip çıkamaz ve o davaların gerektirdiği davranışlarda bulunamaz.

Ortanın Solu, meseleyi kavramaya başlamıştır. Bu olumlu bir gelişmedir. Şimdi kendisinden beklediğimiz, tutarlı olması ve NATO konusunda mantıkî sonuçlara varması, ulusal çıkarları benimsemesi ve kesinlikle savunmasıdır.

Zehirlenen İşçiler

Amerikan süt tozundan zehirlenen öğrencilerden sonra, Ereğlide çalışan 350 maden işçisi Amerikan konserve etinden zehirlendi.

Daha önce tahlil raporlarıyla bozuk olduğu tesbit edilen Amerikan konserve etlerinin işçilere yedirilmesi sonunda 350 kişi Ereğli Kömür İşletmeleri Sağlık Teşkilâtı Hastahanesine yatırıldı. İçlerinden 62 sinin durumunun çok ağır olduğu bildirilmektedir. Halen işletmenin elinde 50 ton kadar et stoku bulunmaktadır. İşletme Müdürlüğünün bunu ısrarla işçilere yedirmeye kalkışması üzerine, Türkiye Maden İşçileri Sendikası, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığına bir tel çekmiştir. Telde :

«Ereğli Kömür İşletmelerinde bulunan gıda maddesi yabancı menşeli etlerin bozuk olduğu Zonguldak Belediye Tabipliğince tesbit edilmesine rağmen, Türkiye Kömür İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Refik Saydam Hıfzıssıha Enstitüsünden sağladığı raporda, bozuk kıymaları işçiye yedirmeye ısrarla devam etmesi üzerine bugün 350 işçimiz zehirlenerek hayatları güçlükle kurtarılmıştır. Maden işçilerine bozuk gıda maddesi yedirmek suretiyle zehirlenerek ölümlerinin önlenmesi ile, müsebbipleri hakkında gerekli işlemin yapılmasını önemle rica ederiz.» denmektedir.

İşçiler ise zehirlenmeyi sadece yemekhanelere girmemek ve işletmenin yemeklerini yememekle protesto etmişlerdir.

Ziraat Odalarında Olumlu Gelişmeler

Büyük toprak sahipleri ve AP çevrelerinin kümelendiği Ziraat Odaları, köylünün toprak sorununu bir yana itip, iktidar ağzıyla «Toprak reformu değil, tarım reformu» derken, bazı genç ziraatçılardan sert tepkiler gelmeye başladı.

Geçen hafta içinde yapılan Ziraat Odaları İstanbul Kongresinde Ziraat Bankasının kredi dağıtımı sistemini eleştiren delegeler, Bankanın tüccar ve sanayiciye kredi veren birer kuruluş haline geldiğinden yakınarak, köylüye kredi verecek «Köy Bankası» nın kurulmasını istediler. Ne var ki, aracı ve tefecilerden köylülerin kurtarılması gerektiğini savunan delegeler, meselenin Banka kurmakla çözümlenemiyeceğini, Türkiye'de kredi sistemini kökten değiştirmenin zorunluğu üzerinde durmadılar.

Tarım iş kollarında çalışanların Sosyal Sigortalar kapsamına alınması gibi, başka önemli konulara da değinilen Kongre, Ziraat Odalarının içinde yeni gelişmeler olduğunu gösterdi.

İşçiler İktidar Sözcüleriyle Çatıştı

İktidarın kanalı altına giren türedi kuruluşlardan gayrısına politika yaptırmamak arzularını her fırsatta belirten AP sözcüleri, işçi ve öğrenci kuruluşlarının, öğretmen sendikalarının yurt sorunları üzerine görüşlerini belirtmelerine kızmaktadır. İktidarın Çalışma Bakanı Ali Naili Erdem, sendikacıları politika yapmakla suçlamaktadır.

Genel İş Sendikasının toplantısında konuşan Bakan, işçinin yurt sorunlarıyla, kendi sorunlarıyla ilgilenmesini «büyük tehlike» olarak nitelemiş, bu meselelerden uzak durulmasını öğütlemiştir.

Çalışma Bakanının bu konuşmasına cevap veren sendikacılar, hükümetin işçi sorunları üzerinde özellikle durmadığını, işverenler adına hareket ettiğini anlatmış ve yeni iş kanununu buna örnek göstermişlerdir. Türk - İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy ise, Toprak reformunun işçinin ve halkımızın baş meselesi olduğunu, bununla mutlaka ilgilenilmesi gerektiğini ve toprak reformunun halkımızın kölelikten kurtarılması meselesi olduğunu söylemiştir.

Amerikan Emperyalistlerinin «İnsanseverliği»

Saygon, Amerikan kuklası Niguyen Van Thien Hükümetine karşı çeşitli gösterilere sahne oluyor. Bunlardan ilginç bir tanesi ve sonuncusu, Saygon'da çalışan ellibin bar kadını adına yapılan gösteri oldu. Hükümetin 160 bar ve 47 dansingi kapatma niyetini protesto için, tarihin kaydettiği en eski özel teşebbüs erbabı bu ellibin kadıncağızı temsilen, yüzlerce kişi sokağa döküldü.

Özel teşebbüslerin en eskisine indirilen bu darbeden Amerika sorumlu tutulmaktadır. Vietnam yurtseverleri karşısında yenilgiden yenilgiye uğrayan General Westmorland'ın son düşündüğü büyük askerî harekât, Saygon içinde muhtemel bir halk ayaklanmasında Amerikan askerlerinin barlarda ve genelevlerde gafil avlanmamaları için Saygon'un tatil günlerinde boşaltılmasıdır.

Amerikan yetkilileri, askerlerin sadece silâh altındayken değil, sağ kalıp da terhis edildikten sonra da mutluluğunu düşünmektedirler. Bu cümleden olarak, şöyle bir kampanya açılmıştır: «bar kızlarına harcıyacağınız parayla araba alın!»

Ama, herşeye rağmen kukla Saygon Hükümeti Amerikan askerlerinin özel ihtiyaçlarını da ihmal etmemektedir : Barların bir kısmı nöbet icabı açık tutulacak, resmî genel evler hizmete sokulacak ve Saygon yakınlarında bir özel eğlence sitesi inşa edilecektir. Bu eğlence sitesinden elde edilen kârlarla savaş felâketzedelerine ucuz evler yapılacağı Saygon mahreçli haberlerde belirtilmektedir.

Anlaşılıyor ki, Amerikalıların evsiz barksız bıraktıkları Vietnam halkına genel evlerde harcanan paranın bir kısmıyla evler yapılacaktır.

İnsanseverlik böyle olur.

Nasırın'ın Kanuşması

Emperyalizmin Ortadoğu'daki köprübaşı İsrail'in Arap Ülkelerine saldırısından buyana başkan Nasır ikinci konuşmasını yaptı. BAC başkanı barış adı altında İsrailin saldırısının tesciline karşı çıktı. Birleşik Amerika'nın Birleşmiş Milletler'de İsrail'le kafa kafaya vererek hazırladığı «barış ve anlaşma» girişimlerine şöyle karşılık verdi : «Mısır, İsrail gemilerinin Süveyş kanalından geçmesine asla izin vermeyecektir. Savaşta % 80'i tahrib edilmiş olan Mısır ordusu bugün savaşa herzamankinden daha da hazırdır. İsrail askerleri arap topraklarından atılacaktır. Bizden zorla alınan ancak zorla geri alınabilir. Bizim dört ilkemiz vardır : emperyalizmin köprübaşı İsrail'in tanınmaması, onunla barış yapılmaması, İsrail'le hiç bir konuda müzakerelere girilmemesi ve Filistin halkının meşru davasında hiç bir dış müdahaleyi kabul etmemek.

Yemen'de Sahte Bağımsızlık mı?

Geçen hafta İngiliz Emperyalizmi Güney Yemen'in bağımsızlığını tanımak zorunda kalmıştır. Güney Yemen Cumhuriyetinin yeni yöneticileri, Kâhtan el Saabi başkanlığındaki VKC (Ulusal Kurtuluş Cephesi) dir. Emperyalizmin kervanbaşıcılığını Amerika'ya terkeden İngiltere'nin Güney Yemen'deki sömürgecilik oyunlarından vazgeçtiği ve Amerikan emperyalizminin Yemen'e el atmıyacağı düşünülemez. UKC, İngiltere'den alacağı 100 milyon sterlinin ekonomik yardım değil, malî tazminat olduğunu ileri sürmektedir. Arap dünyasına bağlılığını bildiren UKC'nin Cenevre'de İngiltere'yle yaptığı toplantılar ve GYKC (Güney Yemen Kurtuluş Cephesi) ile çalışmalar, Güney Yemen'in geleceği hakkında endişeler uyandırmaktadır. Güney Yemen'in feodal yapısı ve İngiltere'nin çekilmesiyle ekonomisinin ilk hamlede geçireceği sıkıntıların üstüne bir de emperyalistlerle flört eden UKC'nin bulanık milliyetçiliği binince, Yemen'in bir Filipin tipi demokrasiye sürüklenip sürüklenmiyeceği merak konusu olmaktadır.

YEDİTEPE

ŞİİR KİTAPLARI

— MELİH CEVDET :	**TELGRAFHANE**	300 Kuruş
— MELİH CEVDET :	**RAHATI KAÇAN AĞAÇ**	200 Kuruş
— MELİH CEVDET :	**KOLLARI BAĞLI ODYSSEUS**	300 Kuruş
— FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA :	**SİVASLI KARINCA**	250 Kuruş
— OKTAT RİFAT :	**ÂŞIK MERDİVENİ**	200 Kuruş
— OKTAY RİFAT :	**AŞK VE AVARELİK ÜSTÜNE**	300 Kuruş
— ERCÜMEND BEHZAD :	**KAOS**	300 Kuruş
— ERCÜMEND BEHZAD :	**ÜÇ ANADOLU**	300 Kuruş
— ERCÜMEND BEHZAD :	**AÇIL KİLİDİM AÇIL**	300 Kuruş
— METİN ELOĞLU :	**TÜRKİYENİN ADRESİ**	300 Kuruş

— YAYINLARIN TAM LİSTESİNİ İSTEYİNİZ —

YEDİTEPE YAYINLARI

P. K. 77, İSTANBUL

RUSSELL MAHKEMESİ JÜRİSİ TOPLANTI HALİNDE — Sağdan sola : Laurent Schwatrz, Vladimir Dediger, Jean Paul Sartre, Dave Dellinger Simone de Beavoir, Lelio Basso, Mehmet Ali Aybar.

Russell Mahkemesinin Kararı :

SUÇLU : AMERİKAN EMPERYALİZMİ
SUÇ : JENOSİD

Bilindiği gibi, Jenosid, ırk kırımı demektir. Bütün bir milletin bireylerini öldürerek yoketmek demektir. Roskilde'de toplanan Uluslararası Russell Mahkemesinin üzerinde karar vermesi gereken konu, Amerikan Birleşik Devletlerinin Vietnam halkına karşı Jenoside girişmekten suçlu olup olmadığı idi.

12 gün süren oturumdan sonra Mahkeme kararını bildirdi : Evet Amerika Birleşik Devletleri Vietnam'da Jenosid'den suçlandı. Duruşmalarda, üçü Amerikan askeri olmak üzere 50 tanık dinlenmişti. Varılan karara göre Amerika «çeşitli suçları» işlemişti.

Mahkemenin 14 kişilik jürisi, çoğunluğu Batı ülkelerinden gelme, insancı yanı ağır basan yazarlardan kuruludur. Jüride tek bir Doğulunun bulunmayışı ve sosyalist ülkelerden de, Tito'nun ılımlı sosyalizmine bile sağdan muhalefet eden yazar Dediger'den başka kimsenin bulunmayışı eleştirilmiştir.

Amerikan emperyalist propagandası Russell Mahkemesini «komünist oyunu» diye nitelendirmektedir, ama birçok ülkelerin komünist partileri Russell Mahkemesine karşı ihtiyatlı davranmışlardır.

Mahkeme son kararında üç ülkeyi, - Japonya, Tayland ve Filipin'i «suç ortağı» ilân etmiştir.

Mahkeme, Birleşik Amerikanın Vietnam savaşında, uluslararası hukukun yasakladığı bazı cinsten silâhları kullanmakta ya da denemekte olup olmadığı yolunda bir soruyu «Evet» diye cevaplandırmıştır.

Kararda, kullanıldığı ileri sürülen silâhlardan bazılarının Amerikan Ordusu talimatnamelerinde bile yasak olduğu ifade edilmiş bunlar arasında gazlar, çekirdekli bombalar, fosforlu maddeler ve bitki öldürücü ilâçlar zikredilmiştir.

Russell Mahkemesi bir başka kararında, Birleşik Amerikanın ve müttefiklerinin, harp esirlerine insanlık dışı muamelelerde bulundukları, esirlere işkence yapıldığı ifade edilmiş, işkence usûlleri arasında, elektrik cereyanı, suyla boğmak, yakma, yumruk ve tekme ile döğme ve kamçılamadan söz edilmiştir.

Russell Mahkemesinin faaliyeti bütün dünyada yankı uyandırmaktadır. Bütün insanlık Vietnamdaki Amerikan vahşeti karşısında öfke duymaktadır. Ve bu durumun Amerika Birleşik Devletlerinde bile yankıları olmaktadır. Düne kadar Vietnam'da ne kadar sert davranırsa itibarı o ölçüde artan Johnson'un son zamanlarda yapılan kamu oyu yoklamalarında gözden düştüğü tespit edilmiştir. Gelecek yıl yapılacak olan başkanlık seçimlerinde Demokrat Partinin başkan adaylığı için Vietnamda ve genel olarak bütün dünyada Johnson'a kıyasla daha barışçı bir tutumu olan Senatör Robert Kennedy, Johnson'dan çok daha şanslı görünmektedir. Kamu oyu yoklamaları Johnson'a yüzde 32 Kennedy'ye ise yüzde 52 şans tanımaktadır. Ancak bu da iyimser olmak için yetmemektedir. Barışçı sloganlarla, bir barış adamı olarak seçim kampanyasını yürüten ve Amerikan halkını iyi aldatarak savaştan yana, sağcı Goldwater'ı yenen Johnson, kısa bir zaman sonra saldırı politikasında yenik rakibini bile gölgede bırakmıştır. Amerikan iç politikasının bu cilvelerini hatırlayanlar, Robert Kennedy'ye bile şans tanımakta pek acele etmemektedirler.

Russell Mahkemesinin çalışmalarının Amerikan kamu oyu üzerinde etkisi ne olabilir?

Bundan bir süre önce bu anlamda bir soruyu cevaplandıran Russell Mahkemesi üyelerinden Jean Paul Satre, şu karşılığı vermişti :

«Her ne kadar New York Times gazetesi bazı tanık ifadelerini objektiflikle sunduysa da, Mahkemenin etkisinin şimdilik sıfır olduğu kanısındayım. Ama tutanağa geçirdiğimiz tanık ifadelerini bir kitapta toplıyarak yayınlıyacağız. Bütün ifadeleri ihtiva edecek olan bu kitap iki büyük cilt teşkil edecektir. Ayrıca bunlardan parçaları bir cep kitabı içinde toplamayı da düşünmekteyiz. Şimdiden birçok ülkelerdeki yayınevlerinden (Amerikan yayınevleri de bunlar arasındadır) teklifler aldık. Bu kitabı satın alacak olan bütün Amerikalıların sarsılacaklarından eminim. Ve satın alıp okuyacakların sayısının bir hayli yüksek olacağını sanıyorum.»

Sartre'nin bu sözleri birkaç ay önce söylenmiştir. Son gelişmeler, özellikle Amerikan kamu oyunun Johnson'a karşı tutumunun değişmesi, daha iyimser olmamızı gerektiriyor. Hiç şüphe yok ki, Amerika'daki bu olumlu gelişmenin gerçekleşmesinde Russell Mahkemesinin de katkısı olmuştur.

Kıbrıs Bunalımının Faturasını Yoksul Halk Ödememelidir!

Koca bir ülkenin birkaç gün içinde, giderek bir kaç saat içinde ordusunu savaş düzenine sokması, gereken yerlere yığınaklar yapması, ikmal işlerini düzenlemesi, sadece askerî bir mesele değildir, aynı zamanda iktisadî bir meseledir de. Ve böyle bir savaş hazırlığının iktisadî etkileri olması kaçınılmaz bir şeydir. Nitekim son Kıbrıs bunalımının ekonomimiz üzerinde etkileri oldu.

15 Kasımdan sonra, genellikle ay ortaları hareketsiz günler olmasına rağmen ticarî bankalarda yoğun bir faaliyet göze çarpıyordu. Savaştan söz edilmeğe başlanınca, vatandaşların bankalardaki paralarının önemli bir kısmını çektikleri görüldü. Yatırımlar durmuştu. Bankalar mudilerin paralarını geri vermekten başka bir iş yapmıyorlardı. Bu konuda gazetecilerin sorularına Merkez Bankası ilgilileri kesin bir cevap vermekten kaçındılar, ancak bunalım günlerinde mevduatın % 10 unun çekildiğini bildirmekle yetindiler. Gerçek nispetin bunun üstünde olduğu sanılmaktadır.

ENFLASYON MU?

Mevduatın önemli bir kısmı bankalardan çekilince likid para sıkıntısına düşen bazı bankalar, bu sıkıntılarını gidermek için Merkez Bankasına baş vurdular, bunun sonucu olarak, emisyon hacmi son on dört gün içinde 800 milyon artmış bulunuyor. Bu çok hızlı bir artıştır; sıkı anti-enflâsyonist tedbirler alınmadığı takdirde, büyük ölçüde enflâsyonun ilk büyük adımı sayılabilir. İlgililerin nakid sıkıntısını önlemek amacıyla emisyona devam edeceklerini bildirmeleri, bu yoldaki endişeleri arttırmıştır. Bilindiği gibi enflâsyon, vergilendirme usullerinin en gaddarcası, en gayriinsanî olanıdır. Devletin para basarak tedavüldeki para hacmini arttırması demek, dar gelirli vatandaşın, işçinin, memurun, yoksul halkın dolaylı olarak vergilendirilmesi ve mülk sahibi varlıklıların iktisadî bakımdan daha da güçlü bir duruma getirilmesi demektir. Eğer Kıbrıs bunalımını enflâsyon izleyecekse, bu bunalımın faturası yoksul Türk halkına ödetilmiş olacaktır.

Enflâsyona gidişin bir belirtisi de, altın fiatlarındaki yükseliş oldu. İki hafta içinde Reşat Altını altı lira yükseldi.

Kıbrıs bunalımı ticaret alanında da etkisini göstermiştir. İşletmelerin, bonoları zamanında ödememeleri eğilimi artmış bulunmaktadır. Ankara Sanayi ve Ticaret Odaları ilgilileri, Kasım ayında 1,5 milyon lira civarında olan ödenmeyen ticarî senetler toplamının Kıbrıs olayları yüzünden önümüzdeki ay, büyük ölçüde artmasının muhtemel olduğunu bildirmişlerdir.

Bunalım sırasında imkânı olanların yiyecek maddesi stok ettiklerine de şahid olundu. Bu da yiyecek maddelerinin fiatlarında bir miktar artışa sebep olmuştur.

Hükümetlerin halka karşı sorumluluğu böyle bunalım anlarında birkaç misli artar. İktidar serbest teşebbüsçülük yapacağım diye iktisadî hayata en enerjik biçimde ve zamanında müdahale etmezse, meydan harp vurguncusuna, istifçiye boş bırakılmış olur ve böylelikle millî dava da baltalanır. Kıbrıs bunalımı dolayısıyla karşımıza dikilen enflâsyon heyulâsının üstesinden gelmezsek, «Kürt Memet nöbete» misali, okkanın altına gene emekçi halk girecektir.

SBF'nın 108. Kuruluş Yıldönümü

Geçtiğimiz Pazartesi günü, Siyasal Bilgiler Fakültesinin 108. Kuruluş Yıldönümü kutlandı.

İsmet Paşanın da katıldığı törende bir konuşma yapan Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan, Türkiyemizin emperyalizmin sömürü alanından kurtarılması gerektiğini ve tüm devrimcilerin bu mücadelede yerini almasının şart olduğunu söyledikten sonra şunları ekledi :

«Mülkiyenin devrimci geleneği, tarih boyutu içinde yabancı güçlere karşı bağımsızlık çizgisinde belirmiştir. Böylesine bir geleneği oluşturan gelişim, mülkiyemizin kuruluş yıllarıyla emperyalizmin ülkemizdeki faaliyetlerinin yoğunlaşışı arasındaki paralellikle başlar.

Bu yıllarda ekonomik gücün toplandığı batılı ülkeler, hem ülke içinde yatırım olanağı bulamıyan sermayeleri, hem de tüketilmeyen fazla üretimleri ve ham madde temini için başka pazarlara olan ihtiyaçları nedeni ile tüm az gelişmiş ülkelere olduğu gibi, Osmanlı İmparatorluğuna da sokulmuşlardır. Bu nedenlerle ülkemize giren emperyalizm, geleneksel toplum yapımızı tasfiye etmiştir.

Ülkemizde devrimin ilk şartı emperyalizme karşı savaşla başlar.»

TİP, Türkeş'in Önergesinin Lehinde Oy Kullandı

Geçen haftaki kongrelerinde Mehter takımının davul sesleri arasında «Allah! Allah!» nidaları ile «Başbuğ» ilân edilen CKMP Genel Başkanı Türkeş ve Meclisteki grup teşkil etmeyen parti arkadaşları, yoğun bir parlâmenter faaliyete giriştiler. Demirel Hükümeti hakkında, Kıbrıs davasındaki tutumu dolayısıyla gensoru açılmalıydı!

Meclis'te önerge tartışıldı ve gündeme alınması reddedildi. Tartışmalar sırasında söz alan Alpaslan Türkeş, «Hükümet adamlarımız Kıbrıs konusunda daima çekingen ve zayıf bir tutum takip etmişlerdir» dedi. Bunu duyan AP'nin yeni dışişleri uzmanı Meclis'teki vurucu kuvveti Hamido, yerinden kalkarak «O halde Grivas'ın karşısına sen çık» diye bağırdı. Ama Kıbrıs Türklüğünün davasını parlâmenterce savunmayı askerce savunmaya tercih eden eski Albay Kıbrıslı Türkeş'in bu can sıkıcı müdahaleye karşılığı şu oldu : «Siz iktidarsınız önce siz çıkınız!»

TİP Meclis grubu da tartışmalara ağırlığını koydu ve Türkeş'in önergesinin lehinde oy kullandı. Kıbrıs bunalımı sırasında Russell Mahkemesi jürisinde yerini almak için yurt dışına gitmiş olan TİP Genel Başkanının yerine konuşan Behice Boran, Hükümetin sık sık müdahaleden söz edip de harekete geçmemesini yerdi ve şöyle dedi :

«Geldim geliyorum, çıktım çıkıyorum, demek, işin ciddiyetini kaybettirir. Bir ciddi hükümet böyle davranmaz. Böyle davranırsa, onun müdahale tehdidi ciddiye alınamaz. Bu, tıpkı küçük çocuklaını korkutan, bacağını kıracağım, şimdi geliyorum cinsinden annelerin şakacıktan tehdidine benzer.» TİP sözcüsü «Bu durumda artık Kıbrıs davası bizim yönümüzden kaybedilmiş bulunuyor» diyerek konuşmasını bitirdi.

Jose Castro, Üçüncü Dünya Halklarını Uyarıyor: « Ziyafet Artıklarını Reddedin ! »

Josué de Castro, 23 dile çevrilen «Açlığın Jeopolitiği» gibi önemli birçok eserin yazarı, beşerî coğrafya profesörü, elçi, birçok kurumun üyesi, fiilen de üçüncü dünyanın yurttaşı, ünlü bir bilgindir. Demokratik inançları nedeniyle, Brezilya'daki askerî iktidar tarafından yurttaşlık haklarından yoksun bırakılmıştır. Çalışmalarını, üç kıtanın gelişimine hasretmiş bulunmaktadır. Aşağıda sunduğumuz konuşma, Castro'nun Cezayir Hükümeti tarafından çağrılı olarak katıldığı «77» lerin Bakanlar toplantısı dolayısıyla hazırlanmıştır.

— Bay elçi, Cezayir Hükümetinin çağrısı üzerine Cezayir'de kaldınız. «77» lerin bakanlar toplantısının çalışmalarını izleyebildiniz mi?

— Yalnız bir hafta; ama bu, bana, bu çalışmaların yürüyüşü hakkında tam bir fikir edinme imkânını verdi. Benim görüşüme göre, siyasetsiz ekonomi olmaz; ekonomik Bandung Konferansı ya da ekonomik üç Kıt'a konferansı olarak adlandırılan bu konferans da bu kuralın dışında kalmadı.

Sırf (saf) ekonomi, bir gerçek değildir.

Az gelişmiş olmak, basit bir ekonomi sorunu değildir. İktisatçılar, az gelişmişliği çözümlemeye özgü temel unsurları da bir araya getiremezler. Son sözü her zaman siyaset adamları söyler.

— Siz kendiniz de gelişme sorunları ile doğrudan doğruya ilgileniyorsunuz, değil mi?

— Evet, Uluslararası Gelişme Merkezi CİD (Centre International pour le Développement), adını taşıyan bir kuruluşun başkanıyım. Bu örgütün esas amacı, gerçek ekonomik gelişmeyi teşvik etmek için uluslararası işbirliğini kolaylaştırmaktır. Başlangıçta uluslararası işbirliğinde yapılan yanlışlık az gelişmişlik sorununu sırf ekonomik bir sorun olarak almak olmuştu. Hayır: Az gelişmişlik sorunu herşeyden önce insan, insanın eğitimi, formasyonu sorunudur. İşte bunun için ben Cezayir Konferansının bir siyasî Konferans olmadan edemiyeceğini söylüyorum, ilk günlerden beri de böyle olmuştur?

— Bay Elçi, Birleşmiş Milletlerin Ticaret ve Gelişme Konferansına üç ay var. Bu konferansın arifesinde Üçüncü Dünyanın çeşitli istekleri, ihtiyaçları nelerdir?

— Bu sorunuza en etkili cevap verme tarzı bir benzetme yapmak, 1964 yılında Cenevre'de toplanmış olan I. inci Ticaret ve Gelişme Konferansını Yeni Delhi Konferansı ile karşılaştırmaktır. Üçüncü Dünya ülkeleri Cenevre'de çok iyimserdiler. İlkel maddelerin ihracı, bu ürünler için pazarlar ve bu ürünlerin fiatlarının istikrarı sorunları üzerinde çalışmalarını yoğunlaştırmak istemişlerdi.

Şöyle söylediklerini hatırlarsınız: Yardım değil Ticaret istiyoruz! («not aid but trade»). 77 ler ilkel maddelere yani sömürge ürünlerine sahiptirler. Hepsi de siyasî bakımdan bağımsız ülkelerdir; ama bu, onların Cenevre Konferansına sömürge tipi bir zihniyetle katılmalarını önliyememiştir. Lâtin Amerika'yı ele alalım: A.B.D. leri onların bütün ilkel maddelerinin

---

ZİNDE KUVVETLER EMPERYALİZME KARŞI ULUSAL GÜÇBİRLİĞİNİ ÖĞÜTLÜYOR

| ÖĞRETMEN |

İLK HEDEFİMİZ

Behzat Ay

Her geçen gün, açık açığa, somut olaylarla bir gerçek iyice belli olmuştur. Bu gerçek şudur : Kapitalizmin en son aşamasına ulaşmış olan Amerika ile ilişkilerimiz, daha doğrusu işbirlikçilerin ilişkileri sürüp gittikçe Türkiye uçurumdan uçuruma sürüklenmektedir. En son Kıbrıs sorunundan tutun da, geçmişe doğru belleğimizde kalmış bütün olaylar bu gerçeği iki kere iki dört eder kesinliğiyle doğrulamaktadır.

Bugün Mustafa Kemal sağ olsaydı kuşkusuz şu emri verecekti : (Bu yanlış, çok zararlı ilişkiyi bu kerteye dek de iletmezdi asla!)

«İlk hedefimiz Türkiye'deki Amerika'yı yurt dışına çıkarmak, sakıncalı ilişkilere hemen son vermek.»

Evet, Mustafa Kemal sağ olsa idi mutlaka ve mutlaka bu emri verecekti.

Bunu Türk gençliği, Türk askeri, Türk işçisi ve köylüsü, Türk aydını anlamıştır ve anlıyanların sayısı da gün geçtikçe hızla çoğalmaktadır.

Emperyalist bir ülke ile, geri bırakılmış ülkelerin ilişkileri mutlaka sömürüyü, bağımlılığı, her türlü engelleri yaratır. Bu bilimsel bir gerçektir. Ve böyle olduğunu ülkemizde olanca açıklığı ile görmekteyiz. Yaşamaktayız. Bu utançlı yaşamaya sürüklenmişiz. Bu durumu inkâr etmek için ya normal insanın zekâ düzeyinin çok altında olmak gerekir, ya da vatanı küçük bireysel, zümresel çıkarları için peşkeş çekmeyi göze almış olmak gerekir.

Türkiye'deki Amerika'yı yurt dışına çıkarmadıkça ve kurulmuş olan sakıncalı ilişkilere son vermedikçe ne demokratik devrimi gerçekleştirebiliriz ve ne de «kaderde, tasada, kıvançta» beraberlik sağlanabilir. Giderekten Viatnam'a da dönebiliriz. Amerika Birleşmemiş Devlet'inin başkanının sık sık Türkiye'yi Vietnam'a benzetmesi boşa değildir. Bunu iyi bilelim.

Türk gençliği, askeri, işçisi, köylüsü, öğretmeni gün be gün uyanmaktadır. Bu uyanışı Türk aydınlarının iyi kanalize etmesi gerekiyor. Birkaç ay içinde NATO denen, yararımıza değil, zararımıza işliyen kuruluştan da ayrılmalıyız. Tesislerini, üslerini topraklarımızdan atmalıyız. Bu konuda oyalanacak zamanımız kalmamıştır. Fransa bu güzel işi başardı, bizim gibi zarar görmediği halde... Küçük küçük ülkeler NATO'suz daha iyi yaşıyabilmekteler.

Vatanını seven herkes artık, vatanının bağımsızlığı, yeraltı ve yerüstü servetlerimizin sömürülmemesi konusunda kıskanç olmalıdır. Kızımızı, karımızı kıskandığımız ölçüde kıskanç olmalıyız...

Onurlu, utanç duymadan, her yönden bağımsız yaşamak için zaman gelmiş, çanlar çalıyor. Vakit tamamdır. Evet, vakit tamamdır koca Türk halkı.. Mustafa Kemal'in 19 Mayıs'ta attığı adımı atmak ve tam bağımsızlık savaşını yapmak gerek... Bunun için yürek gerek, bilek gerek demenin gereği yok. Çünkü yetecek kadar var bunlar. Bugün koşullarımız 1919 daki koşullardan çok daha uygun. O zaman Yunan, Fransız, İngiliz, İtalyan ve avını bekleyen tilki tavrıyla dolaşan bir Amerika vardı karşımızda. Bugün bir Amerika var karşımızda... Teksaslı çavuşuna insanlarımızı çiğneten, savaş gönüllülerine casusluk yaptıran, uzman maskeli okumuşlarına gizli işler çevirten Amerika! Ve Yunanlı dostlarına Kıbrısta soydaşlarımızı öldürten Amerika! Bizi pervasızca Vietnam'a benzeten eli kanlı bir başkanı olan Amerika!

Evet, ilk hedefimiz Türkiye'deki Amerika ve bu emperyalist ülke ile kurulmuş zararlı ilişkiler... Haydin eyleme!

| GENÇLİK |

EMPERYALİZME KARŞI GÜÇBİRLİGİ

Münir Aktolga

Ortadoğu Teknik Üniversitesi
Sosyalist Fikir Kulubü Üyesi

Bugün emperyalizmin kıskacı altındaki tüm geri kalmış ülkelerde temel çelişki, emperyalizm ile geniş halk kütleleri arasındadır. Ulusal Kurtuluş hareketlerinin çıkış noktası emperyalizme karşı olup, bütün dünya halklarının kurtuluşu, verilecek antiemperyalist savaşların sonucuna bağlıdır.

Emperyalizme karşı, milli nitelik taşıyan bütün ilerici güçlerin, bu gerçeği bir an olsun gözünden ayırmayarak, Antiemperyalist savaşta kimlerle beraber, kime karşı savaşacağımızı kesin olarak bilmesi gerekir. Bu yapılmaz, ortak düşmana karşı beraber olmamız gereken güçleri daha şimdiden karşımıza alırsak, amaca hiç birzaman ulaşamayacağımız gibi, davanın tarihi sorumluluğu da omuzlarımızı çökertir.

Bugün Türkiye hangi aşamadadır, önümüzde atılması gereken ilk adım nedir? Bütün bunları cevaplandırmadan, meseleyi küçük burjuva oportünizminin dar çerçevesi içinde çözümlemiye çalışmak en çok bu durumda çıkarı olan emperyalistlerin ve onların uşaklarının işine gelir.

Emperyalizme ve feodalizme karşı mücadele hiç bir zaman belli sınıfların tekelinde olmayıp, emperyalizm ve feodalizm ile çıkarı çelişen bütün sınıf ve tabakaların ortaklaşa davasıdır. Dostlarımız, emperyalizme ve feodalizme karşı bütün ilerici güçlerdir, düşmanımız, emperyalizm ve onun işbirlikcileri olan komprador ve feodal ağa üçlüsüdür. Yok edeceklerimiz ise, feodal ilişkilerle birlikte, düzenin eski ve geriye dönük bütün kalıntılarıdır.

Emperyalizme karşı mücadele sosyalist mücadele demek değildir. Çünkü antiemperyalist savaşın sonucunda sosyalizm kurulmuş olmuyor. Kurulacak Milli Demokratik bir hükümet, yapısı itibariyle içinde antiemperyalist savaşa katılan bütün sınıfları temsil edeceğinden, ancak kapitalist olmayan bir yolla köklü reformları gerçekleştirdikten sonradır ki adım adım sosyalizme geçiş başlayacaktır.

Bugün Türkiye Milli Demokratik Devrim aşamasındadır. Önümüzdeki ilk adım hemen sosyalizm değildir. Sosyalistler eğer bu devrime öncülük etmek istiyorlarsa, dâvayı temelinden kavrayıp, konuyu dar particilik ve oy kavgası halinden çıkararak işe dört elle sarılmaları gerekir. Öncülük etmek «ben öncü olayım» demekle olmaz.

Bir ülkede devrimci gelişimin kanunları ancak devrimci hareketin içerisinde hareketle birlikte ortaya çıkar. Toplumun sosyal ve ekonomik yapısını ortaya koyup, sınıfların devrimci niteliklerini tesbit etmek gene belli ölçüde hareket içerisinde olur. Bu şartlar altında devrimcilerin görevi, pratiği ve gelişimin geçmişini de hesaba katarak sosyalist teorinin ışığı altında meseleyi derinlemesine inceleyip neticeye varmaktır. Strateji, devrimci gelişimin kanunlarının ortaya konmasıdır. Antiemperyalist ve Antifeodal mücadele içerisinde olan ülkelerde, emperyalizme karşı savaşın stratejisi o ülkenin devrimcileri tarafından kütleleri itici güç olarak ortaya konur. Sonra oluşan bazı şartların sonucunda, olayların bu strateji açısından doğru değerlendirilmesiyle kütlelerin antiemperyalist antifeodal birikim ve potansiyelleri arttırılır. Ancak strateji tam saptandıktan sonradır ki, pratiğe uygulanışta birtakım taktik meseleleri ortaya çıkar. Taktik öneme sahip konu ve olayları çok önceden «bu şöyle olacaktır» diye kestiremeyiz. Onun için devrimciler stratejik öneme sahip konuları tartışırken birtakım taktik konularla kütlelerin dikkatini esastan ayırmamalıdır. Taktik, stratejinin uygulanmasında ortaya çıkan ve şartlara göre değişen bir kavramdır. Devrimci gelişimin ilerlemesinde her adım ayrı taktiklerle uygulanır. Değişmeyen ana hat, varılacak hedeftir.

Antiemperyalist savaşta önemli bir yeri olan küçük burjuvazi, sınıfsal yapısı itibariyle sosyalistler kadar devrimci ve atılgan değildir. Bugün sadece dış politikada az çok emperyalizme karşı duran bu sınıf yarın gerçek mücadele başlayınca çok daha etken olarak savaşa katılacaktır. Onun için sosyalistler bu aşamada davranışlarıyla bu sınıfı kendilerinden soğutmayıp yanlarına almak için uğraşmalıdırlar.

Bugün Türkiyede girişilecek bir antiemperyalist mücadelenin öncülüğünü de sosyalistler yapmak durumunda. Fakat ayni harekete sosyalistlerin öncülük etmesi, mücadelenin çıkış noktasını değiştirmez. Bugün bizde antiemperyalist savaşta sosyalistlerin öncü olabilmesi için, kütlelerdeki sol bilincin artması ve sosyalistlerin daha ağır basması gereklidir. Antiemperyalist mücadele içerisinde sosyalist hareketin durup kaybolacağını söylemek hatalıdır. Sosyalist mücadelenin bu aşamadaki şekli, antiemperyalizmdir. Ama bu savaşın sonucunda sosyalizm kurulmuş olmuyor, bir geçiş devresini atlatmış oluyoruz sadece. Kısaca, antiemperyalist mücadele sosyalistlerin bu aşamada ortaya koyup savunacağı stratejinin temelidir.

Deniyor ki mademki ilk savaş diğer sınıflar ve zümrelerle de işbirliği yaparak verilecek savaştır ve dış düşman kovulduktan sonra mücadele içerdeki burjuva sınıfına karşı olacaktır; ve o halde burjuvazi sıranın sonra da kendine geleceğini bilerek bu savaşa katılıp kendini kullandırtmaz. Bu konunun yanlış değerlendirilmesidir. Biz sosyalistler anti emperyalist mücadelede kimseyi kullanmayacağız. Ortak bir dâva var ve buna çıkarı emperyalizmle çatışan her sınıf katılır. Kimseyi kandırmıyoruz biz. Burjuvazi ancak mecbur kaldığı içindir ki bu savaşa katılacaktır. Sonra antiemperyalist mücadelenin hemen bitiminde sosyalistlerle işbirliği yapan sınıflara karşı duracakta değiliz. Kurulacak Milli Demokratik bir hükümette sınıflar işçi sınıfı önderliğinde devrime katılmaları oranında temsil edilecektir. Böylece sosyalizme geçiş, adım adım gerçekleşecektir.

ANADOLU YAYINLARI

1- Ekonomi Politik Nedir ?

Yazan : André Barjonet
Çeviren : Erdoğan Başar
Fiyatı : 5 Lira

2- 1848 Devrimi

Yazan : Gaston Mertin
Çeviren : Sevim Belli
Fiyatı : 7.5 Lira

Genel Dağıtıcı :
Tekin Yayınevi Ankara Cad. No: 51
İstanbul

Ankara Dağıtımı :
Aydın Kitabevi
Kocabeyoğlu Pasajı
Yenişehir/Ankara

% 75'ini tüketir. İşte bu yüzden Lâtin Amerika ekonomisi Amerikan ekonomisine tamamen bağımlı bir ekonomidir. İşte bu yüzden bütün Lâtin Amerika ülkeleri bağımsızlık iradelerine rağmen, ekonomik uydulardır. Ekonomik uydu haline gelince de, tartışmasız, siyasî uydu haline gelinir. Bu, pratikte hiçbir işe yaramamış bulunan Cenevre Konferansın'da doğrulanmıştır. Bütün elde edilen, saygıdeğer bir kişi olan Dr. Prebish'in yönetimindeki UNCTAD'ın kurulmasıdır.

Cenevre Konferansı, ilkel maddelerin korunmasına bile yaramamıştır. Teknoloji, bütün endüstri alanlarında daha saldırgan hale geliyor; temel ürünlerin çoğu, değerlerini tamamen yitirmek üzeredirler. Size somut ve az bilinen bir örnek vereyim: balık unu. Balık unu bugün Peru'nun dünyada başta gelen üreticisi olduğu bir besin maddesidir. Protein bakımından zengin olduğu için, çok yararlıdır. Oysa modern teknoloji şimdi lésine ya da sistine gibi aminés asidleri çok ucuz fiatla yapım imkânını sağlamaktadır. Bu asidler soya unu gibi ucuz bir ürüne katılabilmekte ve böylece besleyici değeri balık ununa eş değerde olan bir karışım elde edilmektedir. Şu halde balık unu dünya piyasasında tehlikededir. Teknoloji, hep az gelişmiş ülkelerin aleyhine çalışıyor.

Günümüzde herşeyden önce Üçüncü Dünyada üretilmesi gereken sanayi ürünleri için kimi garantilere sahip olunmak istenilmektedir. Bu, ilkel maddelerin korunmasından çok daha önemli bir sorundur. Bu, daha şimdiden ikinci konferansla birincisi arasındaki ilk ayrımdır. Sorun, ülkelerimizin sanayi bakımından nasıl gelişeceklerini bilmektir. Bu, ciddi bir sorundur. Çünkü hiç de ulusal bir sanayi olmıyan bir sanayie sahip olunabilir. Örneğin Lâtin Amerika ülkelerinde bir Amerikan sanayii vardır. L'Express gazetesinin müdürü Jean - Jacques Servan - Schreiber'in yayınlamış bulunduğu **Le Defi americain** adlı kitabı belki de okumuşsunuzdur. Bu kitap, dünyanın birinci sanayici gücü Kuzey Amerika ise, ikincisinin de, pek yakında, Batı Avrupadaki Kuzey Amerika sanayii olacağını hatırlatıyor. Avrupa'da sanayi çoğunlukla Kuzey Amerikalı olursa, Üçüncü Dünya'da neler olup bittiğini artık anlayın siz!

Örneğin Brezilya'da Ülkenin Kuzey doğusunda halk yığınları yararlansın diye çok otomatize sanayiler kurulmuştur. Bundan yeni bir tip sömürgecilik kuran sanayici ve kapitalist gruplar, uluslar arası tröstler ve Sao Paulo burjuvazisi yararlanır. Gerçekten politik olan yön, budur. Cezayir Konferansına katılmış ve Yeni Delhi konferansına katılacak olan çok sayıda ülke, sorunun sandıklarından çok daha karmaşık olduğunu anlamaya başlıyorlar. Zengin ülkelerden temel ürünlerin karşılığını dünya fiatlarının üstünde ödemelerini istemek, onlardan tamamen sömürgeci bir babaca koruma (himaye) şekli beklemektir. Onlardan, az gelişmiş ülkelerin sanayileşmelerini istemek daha iyi olur; çünkü böylece onların sanayii, bağımsız bir sanayiî haline gelebilir.

Az gelişmiş ülkelerin, yeni Delhi Konferansında ilkeleri savunmaları gerekli değildir. Elimizde fazlası ile ilkeler, büyük kelimeler var: uluslar arası yardım, işbirliği, halklar arasında dayanışma... bütün bunlar bizi, hiçbir yere götürmez. Gerçekçi olmak ve ana sorunun bu ülkeler ekonomilerinin dünya ekonomisine bütünlenmesi sorunu olduğunun bilincine varmak gerekmektedir. Bu bütünlenme yardım ya da iyilik severlik terimleri içinde değil, ekonomik terimler içinde ele alınmalıdır. Tekrar ediyorum, işte bu yüzden, sorun, besbelli, bir siyasî sorundur.

— Bay Elçi, Cezayir'deki Bakanlar toplantısını takiben, gelişme yolundaki çeşitli ülkeler arasında bir anlaşmaya varıldığını düşünüyor musunuz?

— Hayır. Biz henüz ne yazık ki ortak bir mücadele cephesi kurmaya ulaşmış değiliz. Üçüncü Dünyada, siyasî bir bütünlük olmadıkça ekonomik bütünlük gerçekleştirilemez. Ne yazık ki Üçüncü Dünya mütecanis (Homojen) bir bütün değildir.

Az gelişmiş ülkeler arasında var olan ayrılıklar, sanayileşmiş ülkeleri biribirinden ayıran ayrılıklardan çoğu zaman daha önemlidir.

Sıkı sıkıya ekstraktiv (istihraç'a dayanan) bir ekonomisi olan az gelişmiş ülkeler vardır: Kimi Afrika ülkelerinde durum budur. Tersine Brezilya gibi çok sanayileşmiş ülkeler vardır. Örneğin SAO PAOLO sanayi bölgesi bütün Lâtin Amerikan sanayilerinin yarısını temsil eder. Cezayir Konferansı şu yada bu ülkenin vermek eyiliminde olabileceği ihtiyaç ya da tavizlere kaçmadan Üçüncü Dünya'nın çeşitli ihtiyaçlarını birleştirebilirdi.

Cezayir hükümeti, konferansa siyasî bir renk vermekle suçlandırılmıştı. Devlet reisinin nutku, elbette, siyasî bakımdan sertti, fakat haklı olmaması, siyasî olmasından ileri gelmiyordu. Üçüncü Dünyanın, ekonomik zayıflıktan kurtulması için, büyük devletlerle tartışabilecek yetersizlikte siyasî güce sahip olması gereklidir; bunun için birlik gereklidir. Unutmıyalım ki, az gelişmişlik, sömürgeliğin bir kalıntısıdır. Cezayir'de büyük uluslar arası tröstlere karşı savaşmak için anlaşmak gerektiği anlaşılmış bulunuyor. Konferansın başında Asya, Afrika ülkeleri ile Lâtin Amerikan ülkeleri arasındaki ayrılık belirgindi. Lâtin Amerikan ülkeler grubu egemen ekonomi açısından daha uzlaşmacı idi; bu grup Amerikan ekonomisi karşısında daha hoşgörü sahibi hükümetleri temsil ediyordu. Oysa Afrikalıların durumu bu değildi. Konferans, değerlendirme farkından gelen bu bunalımın üstesinden geldi. Üç kıtanın, onları birleştirmesi gereken, ortak çıkarları var.

Sonuç olarak ben, savunulması gereken çıkarlar bakımından istenilen görüş birliğini konferansın gerçekleştiremediğini düşünüyorum.

— Bu ayrılıklara rağmen Konferansın olumlu noktalara ulaşmış bulunduğunu düşünüyor musunuz?

— Elbette, 77 lerin üzerinde anlaşmaya vardıkları noktaları toplıyan Cezayir Anayasası (Charte) var; bu noktalar bir andlaşmanın ilk elemanlarıdır.

Somut sorunlara geçerken Cezayir'de beliren ayrılığı yeniden açmak tehlikesine girişilip girişilmediğini bilmiyorum. Öncelikler sorunu ciddi bir sorundur. Üçüncü Dünyanın, dünya ekonomisine gerçekten bütünlenmesine imkân vermek için, ortak pazar gibi imtiyazlı kapalı bölgelerin kurulmasının üstesinden gelinmesi zor bir şeydir, bunu iyi biliyoruz. Bu ayrıcalıklardan yararlanan gelişme yolundaki ülkelerin bunları uzun vadeli başka çıkarlar lehine terk etmeğe hangi noktaya kadar hazır bulunduklarını bilmiyorum. Onlara zengin ülkelerin ziyafet sofrasından artan ve bu güne kadar topladıkları kırıntıları red edecek kadar akıllı olacaklar mı?

Kapitalizmin, dünyanın kimi bölgelerinde az gelişmişliğin sürüp gitmesini istediğini hiç akıldan çıkarmamak gerekmektedir; çünkü bir çok ülke kendi refahlarının az gelişmiş ülkelerin yoksulluğuna bağlı olduğunu hesap eder; bu yüzden onların siyaseti, statükoyu sürdürmektir. Yeni Delhi konferansı dünya ekonomik yapılarında gerçek bir devrimi teşvik etmek amacı ile toplanıyor. Gelişme, ekonomik büyüme ile sosyal değişmenin toplamıdır. Yeni Delhi'nin dünyanın ekonomik statükosunda bir tür yıkıcı devrim olması gereklidir. Egemen ekonomi ile egemenlik altındaki ekonominin çarpışmasından ne çıkacağını bilmiyorum. Benim korktuğum, egemen ekonomileri ellerinde tutanların egemenlik altındaki ekonomiler arasındaki farklar üzerinde oyun oynamalarıdır.

Bundan fazlasını söylemek kehânet alanına girmek olur. Büyük devletler ekonomisinin akla gelmez ölçülere ulaşmış bir savaş olduğu söylenebilir. Bu, zengin ülkeler ekonomisinin aşırı tasavvurlara dayandığı, oysa az gelişmiş ülkeler ekonomisinin dinginlik içinde duragan kaldığını söylemek imkânını verir. Gelişme yolundaki ülkeler için gerekli olan, ne bahasına olursa olsun, Amerikan modelini uygulamaktan kaçınmaktır. A.B.D., bir keşmekeş içindedir ve bundan nasıl kurtulacağını bilmemektedir. Yeni Delki'nin dünya ekonomisine büyük değişiklikler getireceğini ve bunun sonuçlarının uzun vadede görüleceğini düşünüyorum. Onun, ekonomik bağımlılığın ortadan kalkmasına imkân verebilmesi, ekonomiyi artık bir azınlığın hizmetinden çıkarıp bütün insanlığın hizmetine verebilmesi gereklidir.

— Üçüncü dünyanın gelişmesinin sanayileşmiş ülkelere haraç öder ve bağımlı durumda olacağını düşünür müsünüz?

— Buna inanıyorum; üçüncü dünyanın gelişmesi kapitalist ülkelerin ekonomisine bağımlı ve haraç öder durumda kalır. Sosyalist ülkelerin özel bir durumu var... Çin, hem gelişmiş hem az gelişmiş bir ülkedir. Orada sermaye azlığı var, bu durum onun Üçüncü Dünya'ya yardım siyasetini zorlaştırıyor. S. S. C. B. ile Çin arasındaki ayrılıkların, S. S. C. B. ile A. B. D. arasındaki ayrılıklardan daha önemli olduğunu unutmamak gerek. S.S.C.B. ile A.B.D. arasındaki yakınlaşma Üçüncü Dünyanın ekonomisi için bir tehlikedir. 1950 ile 1961 arasında uluslararası yardım, her yıl, düzgün olarak, ortalama yüzde onbeş artmıştır. 1961 den beri ise yardım en yüksek noktasına varmış, sonra azalmaya başlamıştır. Barış içinde bir arada yaşama, bu iki büyük devlete, Üçüncü Dünyanın kaderi ile ilgilenmemek imkânını vermiştir. Bu da şu acı sonucun çıkarılmasına yol açıyor: hem birinin hem ötekinin yardımlarının sadece stratejik hedefleri vardı. Barış içinde bir arada yaşamanın yılda 140 milyar dolara mal olan silâhlanma yarışını azaltacağı, böylece gelişme yolundaki ülkeler yararına çalışmaların artmasına imkân sağlanacağı umulmuştu. Zaten Üçüncü Dünyaya yardım ancak 8 milyar dolardı. Büyük Devletler konserine Çin'in katılması dünyadaki eko nomik bütünlenmeye yeni bir gidiş verebilir. **Ama bu yargıya varmak için vakit henüz erkendir.**

ULUSAL AÇIDAN

Türk Solu'nun Çatlakları

İlhami Soysal

Türk halkına, iyi ya da kötü niyetlilere, anlamak istiyenlere ve istemiyeceklere önce bunu anlatmak lazım : Türkiye için, adı üstünde «TÜRK SOLU!...»

Ne Mao'ya göre revisyonist sayılan, burjuvaziye dönüşen Sovyet Solu, ne Sovyetlere göre, işçi sınıfının öncülüğü yerine köylülere dayanarak sosyalizmi inşa etmeye kalkışan ve revizyonizme sapan Çin Solu... Ne Kastro'vari ne Nasır'vari sosyalizm!.. Hatta ne Bumedyan uygulaması, ne Tito... Ne Polonya'nın, Çekoslovakya'nın, Macaristan'ın, Bulgaristan'ın, Romanya'nın, Kuzey Vietnam'ın, Kuzey Korenin ve de Arnavutluğun uygulamaya çalıştıkları biçimde bir sol... Açık, seçik, dobra dobra bir Türk Solu...

Dahası da var :

Ne İngiltere'de şimdi iktidarda olan İşçi Partisinin ne Fransız sosyalist ve komünist partilerinin, ne İtalyanınkilerin ne de İsveç tipi sosyalizm sol anlayışı... Belki bunların her birinden parça parça birşeyler, belki bunlarınkine çok kere taban tabana zıt başka şeyler... Mustafa Kemal'in bu halkın kanı pahasına çizdiği, bu halkla ele ele çizdiği «misak-ı milli» sınırları içinde, Türkiye şart ve gerçeklerine uygun, bu ülke halkını kimseye, hattâ kendi kendine bile sömürtmeyecek, kimseye boyun eğdirmeyecek ve tutsak ettirmeyecek, gücünü sosyalizmden alan, kendinden alan bir Türk Solu...

Bizim anladığımız, benimsediğimiz, yayılmasına çabaladığımız gereğinde kavgasını verdiğimiz ve vereceğimiz Sol bu... Yani TÜRK SOLU.

Bu asgari müşterekde birleştikten sonra, Türkiye'de solun ve solcuların hep ürküntü ile karşıladıkları bir durum ve tutuma göz atmakta fayda olduğunu sanıyoruz.

Türkiyede, Türkiye için tek bir Türk Solu vardır ama bunun içinde çeşitli görüş ve tutumla, taktik anlayışlarına sahip Türk Solcuları vardır. Bunların yediden yetmişe hepsinin bir diyapozonun «Lâ» sesi vermesi gibi ayni sesi vermesini beklemek ve istemek, Türkiyede solun gelişme ve yenileşme olanağı bulunmadığını peşinen kabullenmek demektir. Dünyada solun ve sol gelişmenin tarihi boyunca, yeryüzünün hiç bir döneminde ve hiç bir yerinde sol düşünce ve eylem, tek sesli bir koro olmamıştır. Olamaz da...

Türkiyemizde bugün, solu halka yayma, kabul ettirme çabasında iki siyasi örgüt var : Türkiye İşçi Partisi ve Cumhuriyet Halk Partisi... Eylemde bunlar kadar etkili olmamakla birlikte, gene sol için, Türk Solu için çaba harcamış ve harcamakta olan yan örgütlerin sayısı da oldukça kabarık : Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (-DİSK-) Sosyalist Kültür Derneği, (SKD), çeşitli fakültelerdeki Sosyalist Fikir Klüpleri, Ortanın Solu ekipleri... Hattâ derece derece bazı öğretmen kuruluşları, öğrenci kuruluşları, dernekler... Bütün bunların ötesinde bir de, organik bir örgütlenmeye gitmemiş, bazısı bir derginin, bazısı bir gazetenin, bazısı bir kişinin etrafında kümelenmiş solcular... Hattâ ve hattâ tek tek solcular...

Durum bu iken ve Türk Solu'nun bugünkü gerçeği bu iken, şu ya da bu siyasi örgütün ya da bir takım solcuların, kesin ve keskin bir tutumla, «Bizim örgütten olmayan solcu değildir, bizim dışımızda sosyalist olamaz» demesi, hattâ daha ileri gidip, «bizimle aynı çatı altında eylemde bulunmayan sosyalist ya da solcu, solcu değil; sosyalist değildir; sosyalizm eylemle olur, eylem ise ancak bize katılmakla gerçekleşir» demesi tek kelimeyle komiktir.

Türkiyede hiç bir solcunun bir ötekine birşey söylemeye ve hele hele bir solcunun ötekini, «şöyle» ya da «böyle» diye karalamaya, hafife almaya hakkı yoktur. Son yılların gerçekleri, son yılların olayları bir kere daha göstermiştir ki, sol, siyaset yelpazesinin bir geniş kanadıdır. Bu kanadın içinde türlü görüşler vardır. Önemli olan, görüşler arası bu ayrılık ve aykırılıkları körüklemek değil, sol düşünceyi boğmaya, yok etmeye hazır sağa karşı, cephe birliği kurmak, yok olmamak savaşını vermektir. Bu yok olmama savaşının ilk ve en önemli adımı ise emperyalizme karşı savaştır.

TÜRKİYE'NİN DÜZENİ

HİKMET KIVILCIMLI

Aldanılarak «DOĞU» denilen, bilimsel adıyla «**PREKAPİTALİZM**» çağırılacak Toplum tipi, temelde TEFECİ - BEZİRGAN sermaye ekonomisidir. Tefeci - Bezirgân üretim yordamının tabanı üzerine kök salmış antika medeniyetler serisi bizim köprümüz üstünden geçmiştir. Yedibin yıl «tekerrür» etmişçesine, bata çıka yürüye gelmiştir. Her tekrarlanışında spiral (halezon) çizen salyangoz kımıltılarıyla dünyamıza yayılmıştır. Bu sümüklü böceğin en son ve aslına en uygun evi Türkiye'dir.

Aaldanılarak «BATI» denilen, bilimsel adıyla «KAPİTALİZM» diye çağrılan toplum tipi, temelinde KAPİTALİST sermaye ekonomisidir. Kapitalist üretim yordamının tabanı üzerine kök salmış modern medeniyet, İngiltere'de Fransa'ya, Almanya'dan Balkanlara doğru inerek üstümüze gelmiştir. Kapitalizm bizim prekapitalist sümüklü böceğimizi yedikçe : « — oh! ne güzel Batılılaşıyoruz» diye sevinmişiz. Kapitalizmi sümüklü böceğin kabuğu içine yerleştirdikçe modernleştiğimizle öğünmüşüz. Hele sümüklü böceğin boynuzları üstüne sapkayı geçirince, en son sistem beyinle düşünüp davrandığımıza inanarak kabımıza sığmışız.

Şimdiki gerçek durumumuz bu. Bu duruma göre, Türkiye'nin tarihsel kaçınılmazlığı ekonomik ve sosyal yapısını etkilemiştir : **Tefeci-Bezirgân** kanburu üstüne, getirmiş **Kapitalist** kanburu eklemiştir.

TÜRKİYE'DE TARİHİN İŞİ NE?

«Canım, şimdi, Türkiye'nin binbir pratik çıkmazı önümüzde yatıp dururken, öyle yedibin yıllık tarihten genellemelere saplanmanın sırası mi?» denilecek. Bu düşünüş, bizde «teori» adlı gücün en iyi dileklerle dahi, ne ağlanacak yoksulluklara uğratıldığını bir yol daha ispatlamaktan başka anlam taşımaz.

İngiltere'yi, Fransa'yı, İtalya'yı, Almanya'yı bırakalım. Dünkü Osmanlı topluluğundan kopuşmuş Yunanistan'ı Romanya'yı Yugoslavya'yı Bulgaristan'ı da bir dem unutalım. Niçin Uzakdoğu'nun tavanına tünemiş Japonya 20 yılda en ileri kapitalist ülke oluverdi de, bizim Yakın Doğu ve Akdeniz medeniyetlerinin zorlu mirascısı Türkiye 250 yıldır her «Batılılaşmak» istedikçe habire battı? 44 Yıldır şapkasına dek «Avrupalılaşma» örneğini ülküleştiren Cumhuriyet çağında, her gün en «İLERİ» geçinen Siyaset Partileri ve Liderleri Antika çağın kalıntılarına dört elle sarılmadıkça ayakta duramıyacaklarına kanmışlar?

Çünkü Türkiye Bâbil çağından beri, yıkıla dikile hep o yediveren Tefeci-Bezirgân ekonomi ve toplumunun «adanmış toprağı» olmuştur. Dün ve bugün Türkiyemizin hangi özel konusundan yola çıkarsak çıkalım, az derinliğine araştırmıya girdik miydi, kaçınılmazca elimize geçecek en şaşmaz kördüğüm Marx'ın işaret ettiği o ekonomi ve toplum kuralına bağlı kalır. İster «sağ» olalım, ister «sol»: ne ekonomik, ne sosyal, ne politik, bilimcil, ahlakçıl, ne filozofçıl, dincil, güzel sanatcıl hiç bir konumuz yoktur ve olamaz ki, bir çıkmaza varır varmaz, o kuralla baştankara toslaşmıyabilsin.

Bir işçi tarihi okuyor
Teb Şehrinin yedi geçidini kimler inşa etti
Kitaplar kralların isimleriyle dolu
Koca kaya parçalarını taşıyan o krallar mıydı
Ve defalarca tahrip olunan Babil
Kimler onardı o şehri her seferinde
Ve o şehirdeki Lima'nın evlerini
Altınla ışıldıyan şehirde
O şehri yapanlar mı yaşadı
Çin seddinin bittiği akşam
Dülgerler nereye gitti
Muhteşem Roma zafer taklariyle dolu
Onları yükselten kimdi

Brecht

TEFECİ-BEZİRGÂNLIK İLE KAPİTALİZMİN UYUŞMAZLIĞI

Prekapitalist ekonomik ve toplum ilişkileri de, **Kapitalist** ekonomi ve Toplum ilişkileri de hep «KAPİTAL» (SERMAYE) sözcüğüne bağlı görünürlerse de, Tarihin akışına bakılırsa bu iki sistem, biri önden, ötekisi arkadan gelerek birbirini izlemiş olmakla kalmazlar, birbirleriyle kıyasıya güreşmiş, birbirlerini alt etmiş, yerinde yok etmiş iki insan düzenidirler.

Yeryüzünün tüm haritası üzerinde, insanlık tarihinin bütünü ile akışını gözönüne getirebilirsek, o iki düzenin karşılıklı gelişimini ve savaşını daha iyi ve açıkça kavrarız. Kapital eserinin III. cildinde Karl Marx'ın bir kaç sözle belirttiği bir ekonomi kuralı vardır: **Nerede (hangi ülkede, ne zaman Tefeci-Bezirgân prekapitalist ekonomi AŞIRI gelişime uğramışsa, orada modern adını alabilecek kapitalist ekonomi imkânsız kalmıştır.**

Ekonomide: **«Sağlam para, çürük parayı kovar» denir.** Toplum tarihinde bunun tersi de çok olmuştur. Kapitalizm elbet Tefeci-Bezirgânlıktan daha sağlam bir üretim yordamıdır. Öyleyken, hemen hemen 7 bin yıl, çürük Tefeci - Bezirgân düzeni, Kapitalizmin yaşamasına değil, doğmasına dahi yer verdirtmemiştir (*). Her çağda ölüp ölüp dirilen tarih ortadadır. Tüm Yakın ve Uzak Doğu bölgeleri en aşırı Tefeci-Bezirgân ekonomi temeline dayanmış medeniyetlere sahne oldukları için, kapitalizme ulaşamadılar. Tefeci-Bezirgân ekonomi temeline dayanmış medeniyetler en az verimli tarla olduğu için, İngiltere, yeryüzünün ilk kapitalist ülkesi olabildi.

20 inci Yüzyıla gelinceye değin, Tarih içinde Tefeci-Bezirgânlığın aşırıca geliştiği her yerde Kapitalizmin bir türlü gelişemediği kadar canlı bir olayı Marx-Engels'ten başka hemen hemen herkes atladı. Ama, bu gerçeği çürütmiye, «doğru saygısı» besliyen hiç kimse kalkışmaz. «DOĞU» adıyla anılan «Yarı - Sömürge» evrenleri (Osmanlı, Acem, Çin kıtaları) : en büyük Tefeci - Bezirgân medeniyet artıkları idiler. Genel olarak Yakın ve Uzakdoğu ülkelerinin, özel olarak Türkiyemizin kapitalizme bunca geç kalışları, yukarıda belirtilen ekonomi ve toplum kuralının hem en «şahane», hem en «iğrenç» belgesini verdi. Bu topraklarda, — bütün öteki etkenler bir yana — Tefeci - Bezirgân ekonominin azgınlığı, kesin olarak kapitalizme yer bırakmadı.

TÜRKİYE'NİN «MUCİZESİ» : ÇELİŞİKLERİ UZLAŞTIRMA

20 inci Yüzyıl Türkiyesi, hiç bir «mucize» gösteremediyse bile, Prekapitalizm ile Kapitalizm arasındaki o yaman tarihsel uzlaşmazlığı uzlaştırmak «Mucize» sini ne yazık ki gösterdi. Ve bir milleti, bütün evrensel siyaset, iktisat bunalımları ve altüslükleri ortasında iliklerinedek dondurup uyuşturmayı becerdi. Öylesine ki, Sivas Kongresinde topla tüfekle kovaladığımız Emperyalizmi davul zurnayla, düğün bayram ederek memlekete sokabildik.

Bu kabuğu kaldıralım. Altında yatan sebepler: «Türkiye'de Teşkilâtçı yok», «Fikir adamı yok» ve ilh. gibi en pisipisine küçükburjuva ukalâlıklarının ciddi ciddi pozlarla yapıldığı maskaralık «ideolojisi» ile mi açıklanabilir? Hayır.

Türkiye'de Cumhuriyet ilânından 6 yıl önce, Mustafa Kemal Paşa, Veliaht Mehmet Vahidettin Efendinin «Yâver hassı» gibi yanında Almanya gezisine çıktığı yıllarda (1333 yılı) «Murabaha Kanunu» ilân edilmişti. Bu kanuna göre en yüksek faiz yüzde 9 u geçmiyecekti. Tam 50 yıl, Cumhuriyetin ilânından 44 yıl sonra ne görüyoruz?.

Bırakalım Anadolu körfezini. İstanbul'un göbeğinde, Milletvekillerinin dokunulmazlıkları şöyle dursun; Genelkurmay Başkanlarının, Başbakanların, Cumhurbaşkanlarının yanbakılmazlığından kat kat üstün (ve kitapta değil basbayağı hayatta) değilinmez dokunulmazlıklar taşıyan bir «Banka Müdürleri kliki» biçiminde inanılmaz bir finans-kapital konspirasyonu egemendir. O sayede, faiz derler, komisyon derler, harç derler, pul derler, derler oğlu derler, Bankalar verdikleri para için, sırasında yüzde 40, 60, 100 ve ilh. a dek yükselen kâr sağlarlar. Tefeciliğin daniskasını doğrudan veya «Emlâkçi» kanalıyla rahat rahat yapabilirler. Kitabına uydururlar. Ve kitap, Tefeciliği «şiddetle yasak» eden 1333 (1917) kanunu aynı rahatlıkla rafta uyur. Köylünün, esnafın tefeciye ödediği fâiz yüzde 100 den aşağıya, allah göstermesin, inmez, yüzde 1.000 den yukarıya her zaman çıkar.

Ve sonra herkes şaşakalır: Neden Türkiye Batılı genliğe kavuşamamıştır? Neden Başbakan Sovyetlerle alışveriş yapmıya gidince Adana'ya 5000 Amerikan askeri indirilmek kabalığı gösterilir? Neden 12 Amerikan üssü ile 22 Amerikan şirketi toprağımızı babasının evi sayar, evinde yapamadığı sömürü ile çiğner? Neden Kapitalist Fransa'sında bir De Gaulle, memleketindeki Nato kuvvetlerine pılıyı pırtıyı toplatırken, Türkiye'de siyasilere işkenceciliğiyle ün yaparak polislikten Bakanlığa yükselen bir kişi, Türkiye gazetelerinde her şeyi yalanlarken, Amerikan Gazeteleri, özellikle o Bakanın hudutlarımıza Füze savar perde gerilmesi için teklif yaptığını yazar?

Türkiye'de tefeciliğin yüksek fâiz vurması ile, Millî Savunma Bakanının Türkiye'yi büsbütün çıkılmaz tehlikeli üs durumuna gönüllüce sokması arasında ne ilişki vardır?.. Sırası geldikçe bu ilişkinin binbir telini gözönüne getirebiliriz. Şimdilik, yalnız basit **tarihsel gerçeği** alalım.

Bildiğimiz Antika Tarihte, Tefeci - Bezirgân Sermayenin kurduğu medeniyetlerin hepsi de, anadan doğma (modern deyimi ile) Kozmopolit'tirler: ne sınırları, ne ulusları bellidir. Kapitalist Medeniyeti ise, nerede doğdu ise orada, hemen, ekonomi top ateşinin ulaştığı yerlere dek uzanan toprakları kesince sınırlandırır ve o sınır içindeki yığınlarını (ırk, dil, din, ve ilh farklarına bakmaksızın) kapitalist sömürünün millet potasında eritmiye bakar. Onun için, kapitalizm, anadan doğma Milliyetçi, ve Vatancı (Yurtsever) bir düzendir.

Tefeci bezirgân için, başında iktidar olarak Firavun veya Johnson, Hitler veya Mahatma Gandi olmuş, bunun zerrece önemi yoktur. Yeter ki vurguna dokunanları varolan iktidar yola getirsin... Yola getirmezse, Tefeci için karada ölüm yoktur. Sermayesini yüklendiği gibi, kendisi yola düşer. En yüksek vurgun bulduğu yeri «Vatan» sayar. Türkiye'deki kapıkullarına «Hangi Partiden» oldukları sorulunca, büyük bir mârifet işlerce: «Ekmek Partisindenim» karşılığını verirler. Bu, o eski Tefeci - Bezirgân eğiliminin beyinsizlik alışkanlığıdır.

Kapitalist, ileri bir üretim sağladığı toprağa ve insanlarına göbekbağı ile bağlıdır. Vatan içindeki Milletin sosyal, politik, kültürel ilişkileri üzerine dayanıp yaşamak zorundadır. Kapitalist Ekonomisi nasıl Piyasa ve Borsa kanunları ile işlerse, ülkenin üstyapı ilişkileri de (hiç değilse serbest rekabet çağında) burjuva demokrasisi ve Hürriyeti düzeniyle yürütülmelidir. Kapitalist, kızınca, kervanını kaldırıp diyar diyar göçmeyi kolayca göze alamaz. Yurt sınırları içinde bağladığı millete, kendisi de dilediği yönü verebilmek için bağımlı kalmak zorundadır.

İmdi, Türkiye'nin Ekonomi ve politikasına Tefeci ve Bezirgân Hacıağalar egemen olunca, onların antika havalarıyle, seçim meçim deyip, «sandıktan çıkardıkları» sözcüleri ister istemez, kendileri gibi «Kaalû belâ!» denberi KOZMOPOLİT olacaklardır. Modern Kapitalizm çağında yaşadıklarını hesaplıyarak, **sözde** ve **görünüşte** herkesten çok milliyetçilik ve yurtseverlik uğruna kelle uçuracaklardır; **iş'de** ve **içte:** fitili Amerikalının sigarasını bekliyen atom bombası üzerine tümüyle Türk milletini ve Türkiye'yi oturtmakta, ne milliyetçiliğe, ne vatanperverliğe aykırı bir yan görmiyecektir. Hatta, örneğin, Batıda az çok dürüst bir kapitalizmin yetiştirmesi olan De Gaulle, Amerikan üslerini Fransa dışı edince ağızları açık kalacaktır.

Ey Türkiye'nin Türkleri ve Solların Sağları ve Solları!... Yukarıda söylenenleri ne Doğunun, ne Batının kitapçıklarında okumadığınız için kınamayın, «Kendi omuzlarımız üstündeki» kafacıklarımızı kullanmaktan korkmıyalım.

Belirtilen ana çelişki ile sonuçları: filân Bakan, Kabine veya Partiden önce ülkenin SOSYAL YAPISINA bağlıdır. Böyle bir Sosyal Yapı içinde kıvrandığımız, «Ortanın Solu»ca da artık istenen yapı değişikliğinden dahi iyi anlaşılıyor. Sosyal yapı değişikliği istiyen insanlar, harekete üç beş ısmarlama klişe «solluk» larla yetinemezler. Cihan ve insanlık gelişiminde belirli ilişkisi bakımından, kendi toplumunun biçimi ve özü işlenmedikçe «Teori» den konuşulamaz.

«Devrimci Teorisiz, devrimci Hareket olamaz» gerçeğini, bizde de hecelemiyen kalmadı. Ama, ne **teorinin hareketi,** ne **Hareketin teorisi** üzerinde henüz kimse çalma çırpma tekerlemelerle saklanbaç oyunu oynamaktan başka türlüsüne katlanamıyor. **«Sosyalizmin bilimi»** deyince: Bilimsel Sosyalizmin ana kitapları dışında (mutlak Türk **olmaması** şartıyle) her sosyalistten çevirili düşünceler yetmez. **«Türkiye'nin kendi öz koşulları»** deyince: kırk yıldır yapılanları değil, basılmış yazılanları bile sansür ederek unutturmaktan başka «Üstâd» geçinmenin yolu kalmamış sayılamaz.

Türkiye'de 2 TİP kurt teori düşmanlığı uluyor. Eski Kurtlar (kendi demogojilerini var etmek için): **«Teori adamı yok»** (Fikir adamı yok) diyorlar. Yeni Kurtlar: (kendi yokluklarını maskelemek için): **«Teori yok»** (Düşünceyi biz yapacağız) diyorlar. İkisi de aynı kapıya çıkıyor: **HAREKETİ köksüzleştirmek.** Hiç değilse, dünü bilmiyen yeni kuşakları Kerâmetin kendilerinde olduğuna inandıracaklarını umuyorlar. Aldanıyorlar. Türkiye'de, Teorinin kendisi de, adamı da vardır. Hareketin kökü, gövdesi ve meyvası da...

Bütün Türkiye'nin solcuları birleşiniz!

(*) Bu olayın ayrıntılı gelişimlerini **«Tarih - Devrim - Sosyalizm»** ve **«İlkel Sosyalizmden Kapitalizme, Birinci Geçiş: İngiltere»** adlı kitaplarda **teorik** bakımdan özetlemeye çalıştık. Aldıran olmadı. Yalnız bir kaç «yetkili - Solcu» nun, konuyu kötülemek için, arkadan ve «karda gezip izini belli etmeksizin» kaşkarika fısıltısı kulaklara çalınmakla kaldı. Bu bizde teori yoksulluğunu azdıran pratik tabansızlığın onulmaz belgesiydi.

Ne var ki, bütün «Yetkililerin» aldırmadığı olay, azıcık sıkıştırılsalar hepsinin; «Onda bilinmiyecek ne var?» deyiverecekleri kertede üstünden atlanılmaz bir sosyal gerçekliktir.

ASTURİAS'LA TANIŞMAM

Aziz Nesin

Berlin'deki Otel Berolina'nın önü, Antifaşist Yazarlar Toplantısına beş kıtadan gelmiş, derileri üç renk -kızılderili yoktu- birçok ulusun ünlü yazarlarıyla doluydu. Az sonra bu yazarlar, kendi ulusları adına Anıta çelenk koymaya gideceklerdi. Her yazarı, ünü oranında bir kalabalık çevirmişti. Ünleri ülkelerinin sınırlarını aşmamış olanlar, kendi aralarında küçük topluluklar yapmışlardı.

Çok az yerde, orda olduğu kadar utanmışımdır. Ne çok ünlü yazar vardı ve ben onlardan pek çoğunun daha adını bile bilmiyordum. Bu, dünyaca ünlü yazarlar, Türk okurlarınca birer bilinmezdi o zamana kadar, onların kitapları Türkçeye çevrilmemişti.

Yurda dönüşümdeki yazılarımda, hiç olmazsa adlarını, kimisinin eserlerini olsun Türk okurlarına tanıtmaya çalıştım.

Arkadaşıma soruyordum:

— Televizyoncuların durmadan filmini çektikleri şu adam kim?

— Fedin...

— Gazetecilerin, fotoğrafçıların kuşattığı şu göbekli adam?

— «El Presidente»nin yazarı...

Bu cevap bana hiç bişey anlatmıyordu.

— Latin Amerika'daki meyva tröstleri üzerine romanları var... Asturias...

Bugün, Nobel kazanmış, üç kitabı Türkçeye çevrilmiş Asturias'ı Türk okurları tanıyor, ama 1965 Mayısında ben onun adını ilk duyuyordum.

— Şu, gençlerin arasındaki?

— «Mamita Yunai» nin yazarı Carlos Luis Fallas...

— Gazetecilerin ortasındaki şu kadın kim?

— Anna Seghers... Demokratik Almanya Yazarlar Birliği Başkanı...

Adlarını bile aklımda tutamıyordum.

Kapitalist dünyanın Demir Perde dediği ülkelerin kapıları bu yazarlara açıktı; Naylon Perdeli kapitalist dünyanın kapıları da açıktı... Yalnız, Tahta Perdeli ülkemizin kültür kapıları bu ünlülere daha açılmamıştı.

Antifaşist Yazarların son toplantısı, Weimar'daydı. Son birleşim, Goethe ile Schiller'in elele tutuşmuş heykellerinin arkasındaki tiyatrodaydı. Dokuzda başlıyacak toplantıya, bir gazeteciyle görüşmemiz yüzünden saat onda gidebilmiştim. Tiyatro girişindeki bildirişlerde, Nâzım Hikmet'in «Ferhat ile Şirin» oyunundan yapılmış «Bir Aşk Masalı» balesinin ertesi gece oynıyacağı bildiriliyordu. Balenin duvardaki resimlerine baktım. Salona girdiğimde, birleşim çoktan başlamış, sırası gelen yazarlar sahnede konuşuyorlardı. Elime basılı bir kâğıt verdiler, birleşimde konuşacak yazarların adları yazılıydı. Bir de listeye baktım ki... Pablo Neruda'dan sonra, Saroyan'dan önce konuşma sırası bende... Oysa, ogün konuşacağımı bilmiyordum, haberim yoktu.

Sahneden konuşan yazarları dinledim. Çok önceden ne konuşacaklarını tasarladıkları, yazıp ezberledikleri belli. Belki de otel odalarındaki ayna önünde konuşma provaları yapmışlardır. Konuşmalar beş dile çevrilip kulaklıklarla dinleyicilere veriliyor.

Programa almış olduklarından, konuşmamam olmazdı.

Konuşmacılar barut mu barut... Öyle ki, ağızlarından çıkan kelimeler, sanki daha havadayken patlıyacak... Hele, ateşli bir İspanyol şairi konuştu, sesini duymuyorum da, sanki alev olarak görüyorum.

Şimdi ben bir Türk yazarı olarak bunlardan geri mi kalacağım, diye düşündüm. Hayır, olmaz, olamaz... Bikez söz alanına girdik, öyleyse gerekeni yapmak düşer üstümüze.

Sıra bana yaklaşıyordu. Çok kısa, ama öbürlerinden aşağı kalmayan etkinlikte konuşmalıydım.

Başka dillere çevirmek üzere konuşacağım yazıyı istediler. Hemen oracıkta bir kâğıda yazıverdim konuşacaklarımı.

Sahnedeki başkanlık Kurulundan adımı söylediler. Çıktım sahneye, mikrofonun önüne... Çok seçkin, çok ünlü dinleyiciler. Ben o ünlülerden çoğunu tanımıyordum ama, onlar da beni tanımıyorlardı. Tanınmamak ne büyük rahatlıktır; çünkü tanınmışlığımızdan yitirecek bişeyimiz yoktur. İşte, tanınmamışlığın o rahatlığıyla konuştum. Konuşmam bitince coşkun alkışları, konuşmamın kısalığına yordum. Sıkıldığım için salonda biraz durduktan sonra fuvayyeye çıktım. Hemen bir kalabalık çevirdi, elimi sıkıp kutluyorlardı. Asturias da onların arasındaydı. Merakla sormaya başladılar:

— Türkiye'ye dönmiyecek misiniz?

— Döneceğim...

— Yaaa!... Ya bu konuşmanız? Bu konuşmanızdan sonra nasıl dönebileceksiniz?

Evet ama, ya onlar? Onlar yurtlarına dönmiyecekler miydi?

Bu kez ben sordum:

— Siz? Siz dönmiyecek misiniz memleketinize?

— Yooo... Biz dışarda yaşıyoruz.

Çoğu Paris'te yaşıyormuş yıllardanberi... Ben o zaman, Asturias'ın Paris'te, hem de büyükelçi olduğunu bilmiyordum.

Şaşıp kaldım. Ama faka bastığımı anlamasınlar diye,

— Ben dönerim, dedim, Türkiye'de demokrasi var...

Bu sözüm üzerine Brezilyalı bir şair,

— Siz mizahçısınız, değil mi? dedi.

İşte, hayatımda tek gördüğüm Nobel kazanmış yazarla konuşmam bu kadarcık. Sonra Asturias'ı, Helsinki'de Dünya Barış Kongresi'nde de gördüm.

Yazar denilince tasarlanan bir yazar tipi vardır ki, gerçekten büyük yazarların çoğu bu tasarı tipe hiç de uymazlar. Örneğin Balzak... Koca Balzak, o kalın, kunt yapısıyla yazara benzer bir yazar mıdır? Örneğin bizim Yaşar Kemal... Her ne kadar en ünlü romanı «İnce Mehmet» se de, kalın görünüşüyle kendisi hiç de yazara benzemez. Asturias da, o iriyarılığı, şişkin gözkapakları, saygın göbeği, löplöplüğüyle, yazar diye tasarlanan tiplere hiç benzemiyor.

Çok yazık... Asturias'ın Nobel ödülünü kazanacağını bilseydim, bugün «Dostum Asturias» diye uzun bir yazı döktürebilmek için, o zaman onu yakından tanımaya çalışır, şimdi de şişinirdim.

Köy Enstitülerinin kazandırdığı üstün değerlerden biri olan Makal,
bundan onyedi yıl kadar önce «Bizim Köy» ü
yayımladığı zaman, kitap hakettiği geniş yankıyı uyandırmıştı.
«Bizim Köy» ün özelliği, köy gerçeklerinin
ilk kez bir köylü tarafından katıksız bir gözlem yoluyla
dile getirilmesiydi.
Şimdiyse, gene bir köylü çocuğu olan Bahattin Akşit,
aynı gerçeği bilimsel yöntemle ele almış bulunuyor.
Bu değerli çalışmanın da, aynı «Bizim Köy» olayında olduğu gibi
gereken yankıyı uyandıracağından emin bulunurken,
arkadaşımız Ziya Oykut'un
hazırladığı titiz eleştiriyi okurlarımızın dikkatine sunuyoruz.

TÜRKİYE'DE «AZGELİŞMİŞ KAPİTALİZM» VE KÖYLERE GİRİŞİ

VE YENİ BİR MİLLÎ DEVRİMCİ KALKINMA YÖNTEMİ GEREĞİ

Ziya Oykut

Son yıllarda bilimsel sosyalizm'in ana kitaplarının, yılların verdiği susuzlukla alabildiğine dilimize çevrilmesi, düşünce hayatımızda diyalektik görüşle sorunlarımızı ele alan verimli bilimsel çalışmalara da yol açtı. «Türkiye'de AZGELİŞMİŞ KAPİTALİZM ve Köylere Girişi», bu soydan bir çalışmadır. 22 yaşında genç bilim adamı BAHATTİN AKŞİT'in bu eseri, özellikle eksikliğini duyduğumuz Toplumsal Yapı Araştırmaları arasında, diyalektik görüşü başarı ile uygulayan ve önemli sonuçlara ve yargılara varan ve üzerinde önemle durulması gereken bir eserdir.

Bizde Toplumsal Yapı Araştırmaları üzerinde gereği kadar durulmuyor nedense... Belki de güçlüğünden... Belki de ötedenberi başvurduğumuz bir yol olan «batı»dan hazır aktarmalarla işi geçiştirme, kolayca yapılıveren bir «derlemecilik» alışıklığı ile çabasız yolu seçtiğimizden... Gerçekte bilimsel sosyalizmin ana kitaplarını da çevirmek başlı başına bir hizmettir... Hem de hiç küçümsenmiyecek bir hizmet... Bizimki gibi, sol hareket ve sol düşüncelerin uzun yıllar en ağır baskılar altında tutulduğu bir toplumda, bu ana kitapların çevirilişi bir zorunluktur üstelik... Zaten sol akımda görülen çekişmelerin, anlaşmazlıkların altında, çoğu kez teorik yetersizliklerin verdiği doğmacılık ve onun beslediği sekter tutumlar yatmaktadır. Ama bu demek değildir ki, kendi sorunlarımızı yine batı kaynaklarından hazırca alınan derlemelere göre çözüverelim... Önce bütün ana kitapları (Sol Yayınların ve Sosyal Yayınların yaptıkları gibi) dilimize çevirelim, pratik içinde teorik eğitim için yeterli eğitim aracı hazırlayalım, bilimsel sosyalizmi ve özellikle diyalektik metodu iyice benimseyelim, sorunlarımızı bu bilimsel mantık açısından kendimizce çözelim...

Bu bakımlardan bugün başlayan ve hızla sürüp giden çeviri bolluğunu da şükranla karşılamalıyız. Bu bereketli yağmurların, olumlu ürünleri başverir elbet. İşte, ben Bahattin Akşit'in «Türkiye'de AZGELİŞMİŞ KAPİTALİZM ve Köylere Girişi» ni bu olumlu ürünlerden biri saymaktayım, üzerinde duruşum da o yüzden...

Gelecek sayılarımızda da, Marx ve Engels Çevirileri üzerinde durmak isterim.

Evet, bizde toplumsal Yapı Araştırmaları üzerinde gereği kadar önemle durulmuyor. Kitaplığımıza bakarsak, bu tür araştırmaların değil iki elin parmağı, tek elin parmakları ile sayılabilecek kadar az olduğunu görürüz.

Türkiye Tarım Ekonomisi'ne genel bir bakış niteliği taşıyan, İsmail Hüsrev'in «Türkiye Köy İktisadiyatı» (1934) nı, ve yalınca tarımsal ilişkiler açısından bir tek köy'de inceleme sayılan, Sadri Aran'ın «EVEDİK KÖYÜ» (1938) nü bir yana bırakırsak, gerçekçi Toplumsal Yapı Araştırmaları, Niyazi Berkes'in «ANKARA KÖYLERİ» (1942) ve Behice Boran'ın oldukça sağlam bir görüş açısından ele alınan ve kendinden sonraki araştırıcılar için aydınlatıcı yollar açan TOPLUMSAL YAPI ARAŞTIRMALARI (1945) ile başlamıştır dersek, hata etmemiş oluruz. Behice Boran'ın bu değerli araştırmasının, o zamanlar toplumcu çevreleri etkilediğini, fakat bu etkiye karşın, Toplumsal Yapı Araştırmalarının yine de onyıllık bir duraklama geçirdiğini de kaydetmeliyim. Aradan onyıla yakın bir süre geçtikten sonra, İbrahim Yasa'nın HASANOĞLAN KÖYÜ (1955), ve yine onyıl duraklama ile Mübeccel Kıray'ın EREĞLİ (1964) ve YEDİ YERLEŞME NOKTASINDA TURİZMLE İLGİLİ SOSYAL YAPI ANALİZİ (1964)'ni görmekteyiz. Bu arada Hikmet Kıvılcımlı'nın TÜRKİYE'DE KAPİTALİZM ini de sayabiliriz... Görülüyor ki, bizde Toplumsal Yapı Araştırmaları, gerçekten de çok azdır.

Oysaki son yıllarda «Azgelişmiş Ülkeler» arasında yer alışımızdan söz eder dururuz. Ama bu azgelişliğimizin temel nedenlerini, «azgelişmiş toplumların somut değişimi üstünde» durarak araştırma yoluna gidememişizdir bir türlü... BAHATTİN AKŞİT, bu araştırma kitabında bunu yapıyor işte... Azgelişmişliğimizin acısını duyan, köyden gelme bir bilim adamı olarak da çok iyi, çok başarılı yapıyor.

Kitap, üç kesim'de örülmüştür. Birinci Kesim'de «İnsan Toplumlarının Gelişiminin İşleyiş Kanunları Üstüne Bir Deneme» ye girişen araştırmacı, kitabının başında sözünü ettiği «Teknolojik Gelişimi Sosyolojik Ölçüt Alan Diyalektik Bir Yaklaşım Açısı»nı çok iyi kullanarak, genel bir Giriş yapıyor:

«Azgelişmiş toplumların somut değişimi üstüne çok az şey bilişimiz, son elli yıl içinde bu değişimi yönlendirmeye çalışanları yer yer başarısızlığa uğratmış ve devrimler ters bir şekilde işlemeye başlamıştır. Değişim üzerinde yapılan tartışmalarda bilinmeyen yerlerin araştırılması için çaba harcanacağı yerde, tartışmacılar masalarının başında kafalarından birşeyler uydurmuşlardır. Bu ise tartışmayı daha da kısırlaştırmış; böylece ya hiç bir şey yapılamamış, ya da yanlış işler yapılmıştır.»

Sözleri ile, bizde teorisiz çıkılan eylemlerin karanlık sonuçlarını bilimsel bir eleştiri içinde belirtmektedir.

Bu kesim'de Akşit, sırası ile Tarım - öncesi Toplayıcı ve Avcı Topluluklar, Yerleşme ve Tarım Devrimi, İlerlemiş Tarımsal Üretim ve Fetihci Devlet, Asyatürü ve Kölelik Üretim Biçimleri, İnsan-Doğa İlişkisi ve Teknoloji, Avrupada Feodal Toplumsal Yapı, Avrupada Ticarî Kapitalizm'den Endüstriyel Kapitalizm'e Geçiş Osmanlı İmparator luğunun Üretim Biçimi ve Toplumsal Kuruluşu, Osmanlı İmparatorluğunun Batı Endüstriyel ve Malî Kapitalizminin Etkisi Altında Yeniden Kuruluşu, Kurtuluş Savaşı ve Millî Devrimci Kal kınma Yolu, Türkiye'nin Bugünkü Toplumsal Kuruluşu, Şehirlerin, Kasabaların Durumu, Köylerdeki Durumu diyalektik açıdan incelenmektedir.

İkinci Kesim'de, «Kapitalist Pazarın ve Modern Teknolojinin Köye Girişi ve İşleyişi» ni inceleyen Akşit'in, «Batı Avrupanın etkisiyle değişen toplumsal yapının köye getirdiği kökten değişimleri» yerinde saptamaktır amacı... Bu kesim'de, Konu ve Araştırma Yöntemi, Bölgenin ve Köylerin Tanıtılması, Pazarlara Gidiş ve Hareketlilik, Üretim Araçlarındaki Değişim ve Üretim Biçimi, Bugünkü Toplumsal Yapı, Sermaye Birikimi ve Toplumsal Farklılaşma, Ögesel Durum Çalışması, Nüfus Yapısı, Değişen Şartlara Uyan Bir Kuruluş Olarak Aile, Tabakalı Tüketim, Giyim ve Beslenme, Köydeki Denetleme Gücü ve Muhtar, Teknolojinin Kavramlar ve Durum Alışlar Üzerine Etkisi, gibi önemli noktaları ele alarak belirli ve açık tablolarla bulgularını değerlendirmektedir.

Üçüncü Kesim'de Akşit, çalışma arkadaşları Erdal Gürkan, H. Ünal Nalbantoğlu, Trude Smoor'la birlikte, «Pazar İçin Üretimin ve Modern Teknolojinin Ankara Çevresinde İki Köy Üzerindeki Etkisi»ni yerinde araştırarak sonuçlara bağlamaktadır.

Akşit, uzun ve yorucu araştırması sonunda ulaştığı kanıları, aşağı yukarı Giriş bölümünde (sayfa 9-14) açıklamaktadır. «Ve masalarının başına oturarak Azgelişmiş Ülkeler üstüne yazı yazan burjuva ekonomicilerini eleştirerek, «Araştırmalarımız bize gösterdi ki, köylerdeki toplumsal değişimin temel etkenleri olan **pazar için üretim ve teknolojik değişim, toplumun** iç-işleyişi sonucu olarak ortaya çıkmamış, **Batı Kapitalizmi** tarafından **dıştan** sunulmuştur. Azgelişmiş Ülkelerin toplumsal işleyişlerinin en önemli özelliği işte bu dış etkenlerin iç-işleyişi harekete getirmiş olmasıdır», diyerek Batı kapitalizmi ve batı emperyalizminin azgelişmişliğimizdeki etkisini açıkça ortaya koymaktadır. Bu öyle söylenivermiş bir söz değildir, yorucu gözlemlerin ve araştırmaların verdiği diyalektik sonuçtur.

Batı Kapitalizmi ve Batı Emperyalizminin Osmanlı İmparatorluğu bünyesi içine sızarak, ülkeyi yarı-sömürge durumuna düşürmesine paralel olarak, ülkenin bir «açık pazar durumuna getirerek, yerli endüstriyi yıkmış ve böylece kapitalist dünyanın iş bölümü içinde bir tüketici ve hammadde kaynağı durumuna» düşürülmesini tarihî olarak saptayan Akşit Niyazi Berkes'in 200 Yıldır Niçin Bocalıyoruz undan yararlandığı küçük pasajlarla «Dış yardıma dayanan bir tanzimat devletçiliği» nin «plânsız yatırımlarının çoğunluk üretici olmayan alanlara yapıldığını, halkı kalkındırmayı amaçlamadığını» ve sonunda Osmanlı Devletinin böylece hiç bir ulusa, hiç bir sınıfa dayanmayan, yalınca dış yardımı sunan yabancı kapitalist gurupların dümen suyunda giden göstermelik bir devlet durumuna» düştüğünü açıklıyor. Ve «Düyun-u Umumiye» idaresi kurularak, «Borçlar İdaresi, Türk Toplumunun Kalkınması ve bu kalkınmanın temeli olacak olan tüm kaynaklar Batılıların uzman ellerine verilince belirli bir ekonomik gelişmeye ulaşacağı ve borçlar ödendikten sonra kalkınma» umudunun da suya düştüğünü ve bu umutsuzluktan bizi Meşrutiyet idaresinin de kurtaramadığını, üstelik «şimdiyedek ticarî, endüstriyel ve malî kapitalizmin işleyişiyle sömürdükleri Türkiye'yi bir güzel bölüştüklerini» de açıklıyor...

Bu durum karşısında, «iliklerine kadar soyulmuş ve alabildiğine yoksul halk», «sosyolojik bir olgu olan Kurtuluş Savaşına girişecekti»... «Toplumsal bir devrimle Ortaçağ toplumsal kuruluşu değiştirilmeli ve tarım teknolojisi değiştirilip ürün artırılırken geniş endüstriyel yatırımlara gidilmeliydi. Bütün bunlar yapılırken tam bir millî bağımsızlık içinde bulunmalı ve dış borçlanmaya gidilmemeliydi...»

«Millî Kurtuluş Savaşı vermiş bir halk için bağımsızlığı titizlikle korumak ve dış borçlara gitmemek kolayca sağlanabilirdi. Bu alanda az aldanılırdı artık, çünkü sömürgecilik yeterince denenmişti...»

Oskar Lange, «ne kapitalist ve ne de sosyalist olan bu kalkınma yoluna» «Millî Devrimci Kalkınma Yöntemi» adını veriyor. Bu «Millî Devrimci Gelişim Yolu, ilk defa Türkiye'de doğmuş ve Batı Sömürgeciliğine karşı Kurtuluş Savaşı veren diğer ülkeler tarafından da benimsenmiştir».

«Bugün kalkınış yolunun en önemli ilkelerinden olan halkçılık ağızda kalan laf; devletçilik bir azınlığın koruyucusu ve zenginleştiricisi demek; devrimcilik ise ağıza alanları suçlu duruma düşürecek kadar yadırganır olmuştur» (sayfa 47).

«Ve kapitalizmin bu yeni-sömürgecilik aşamasında ekonomik bağımsızlığın da yavaş yavaş elden gittiğini bazı olaylar ortaya seriyor» (sayfa 47), diyor Akşit... «Millî Devrimci Kalkınma Yolu, yukarıda saydığımız yönlerden ve toplumsal adaleti sağlayamayışı yüzünden doğduğu yer olan Türkiye'de Başarısızlığa uğramıştır», diye de içtenlikle yakınıyor...

Bahattin Akşit, Azgelişmişlik acısının köklerini bütün eser boyunca açıklaya açıklaya, Türkiye'mizin sert, katı gerçeğini koyuyor ortaya:

«Bugün Türkiyede'ki toplumsal kuruluş dünya kapitalist iş-bölümünün gereklerine göre düzenlenmiştir. Bu, şu son yirmi yıldaki iç değişmelerin ve dış zorlamaların ya da sürüklenmelerin sonucu olmuştur. Çağımızın yeni - sömürgeciliği kendi yeni yöntemleriyle toplumları kıskıvrak bağlayıvermesini çok iyi başarıyor. Büyük kapitalist devletler bir ülkeyi kendi iş bölümleri içine alıp onu hammadde ve iş-gücü yönünden sömürmek istedilermi o ülkeye para yardımı yapıyorlar. Kalkınmak için, dış yardım deniyor buna. Bu yardımı alanlar, ülkenin yoksul ve yatırım gücü olmayan halkı değil elbette. Feodalizmden dönüşmüş çıkarcılar ve yeni türemiş kapitalistler bu dış yardımı alıyorlar ve halk için en çok gerekli olan alana değil de, en çok kazanç getiren alana yatırım yapıyorlar. Ve böylece bu kapitalistler sermayeyi dışardan aldıkları için, sermayeyi verenin güdümüne giriyorlar ve ülkenin yönetimine ağırlıklarını basıyorlar. Bunlar, batıda gördüğümüz bir teknolojik devrim yapan, bir kültür yaratan burjuvalardan değildir. Bunlar, her yönden büyük kapitalist devletlerin uyduları olan «Komprador Burjuva»lardır...» (S. 51).

Ne yapmalı?

Akşit eserinin 69. sayfasında çözüm yolunu bilimsel verilere dayanarak gösteriyor yiğitçe:

«Bunun için somut araştırmalara dayanan baştan başa bilimsel ve toplumcu bir plan yapılarak hızlı kalkınma yoluna girip toplumsal adalet gerçekleştirilmelidir. Bunun böylece olabilmesi için ise, yoksul Azgelişmiş Ülkeler halkının kendi aralarında birleşip yoksul ve çoğunlukla olan Azgelişmiş ülkeler ve zengin kapitalist ülkeler farklılaşmasına yol açan kapitalist iş bölümünü tüm sömürgeci ve yeni - sömürgeci işleyişleriyle kökünden değiştirmeleri gerekir. İşte bu yoldan modern teknolojinin ve şu dünyanın bütün nimetleri tüm halklara eşit olarak dağıtılabilir. Bu, bütün insanlara bilimsel ve uyanık-eylemci olmaları için bir çağrıdır...»

Akşit'in, bu 22 yaşında genç araştırıcının eseri coşku verdi bana... Dikkatle ve döne döne, bir çok kez okudum. Sağlam bir diyalektik uygulayışının başarılı ve ışıklı sonucu... Gelecekte, çok umutlu gördüğümüz bu çalışmalarının böylesine devamını ister yürek... Umarız ki, bugüne dek yapılmış toplumsal yapı araştırmalarının en başarılısı olan bu eseri ile yetinmez Bahattin Akşit... Ve bütün insanlara yaptığı, «bilimsel ve uyanık — eylemci olmaları» çağrısı, bizim asalak söz devrimcilerinin kulaklarına erişe... Erişe de Yurd gerçeklerini böylesine sağlam, tutarlı, geçerli diyalektik görüş açısından incelemek değil, görebilmek mutluluğuna ereler... Ve o zaman yurdumuzun ana kaynakları üzerine sömürü ağlarını geren emperyalizmin ve onların işbirlikçilerinin yurdu nerelere götürdüğü ve halkımızı ne denli yoksulluklara sürüklediğini anlayalar... Tam Bağımsız ve Gerçekten Demokratik Türkiye İçin bilimsel ve uyanık - eylemlere gireler... Bahattin Akşit'i yüreğimin tümü ile selamlar ve bu kitabını tüm yurdseverlere sâlık veririm..

Ve Yeni bir Millî Devrimci Kalkınma'ya çağrıdır bu...

(*) Türkiye'de AZGELİŞMİŞ KAPİTALİZM ve Köylere Girişi Yazan: Bahattin AKŞİT

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Öğrenci Birliği Yayınları Toplumsal Araştırma Dizisi: I Şark Matbaası 1967. Ankara 160 Sayfa, Fiyatı 5 Lira.

GÜNEY ARABİSTAN'DA NELER OLUYOR ?

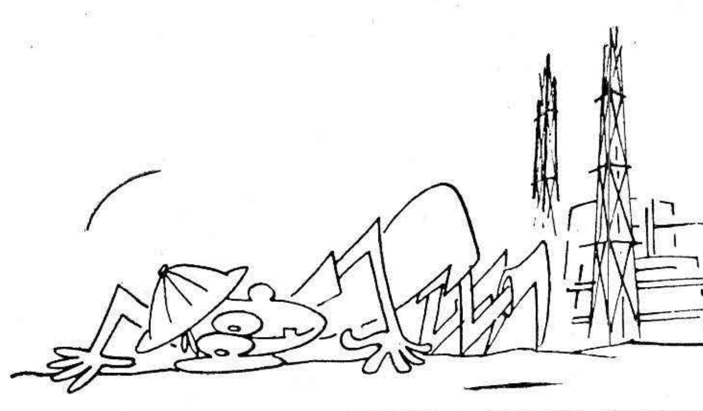

Aden'in şimdi içinde bulunduğu bunalımın esas kaynağı, Duncan Sandys'in temsil ettiği tutucu siyaset gibi görünüyor. Aden'i, fakir feodal şeyhliklerle zorla birleştirip Güney Arabistan Federasyonunu bu siyaset meydana getirmişti. Bu siyasetin anlaşılan, hattâ açıkça söylenen hedefi, Federasyon'a 1968 yılında bağımsızlık vermeden önce Arap milliyetçilerini yok etmekti.

İşçi hükûmeti bu kötü siyaseti reddetmek yerine, benimsedi; çünkü onun da amacı Aden'deki İngiliz üssünü muhafaza etmekti. Muhafazakâr hükûmetin siyaseti belki biraz daha ustaca, fakat hiç de daha başarılı olmayarak sürdürüldü. Federation'u yekpare bir devlet haline dönüştürmek girişimi, sonuç vermedi. Mart 1965'te Londra'da toplanan Anayasa Konferansı, sonra da Federal Hükümetin toplantıya çağırdığı Anayasa hazırlık konferansı hiç bir sonuç sağlayamadan dağıldı.

Bu arada İngiliz yüksek komiseri Sir Kennedy Trevaskis azledildi ve yerini Sir Richard Turnbull aldı. Ama olağan üstü durumdan yararlanarak alınan baskı tedbirleri ve siyasî önderlerin tutuklanması, hiç eksilip hafiflemeden sürdürüldü. Başbakan Mackawee azledildi, Aden Devlet Konseyi dağıtıldı; sebep 1963 te alınmış olan Birleşmiş Milletler kararı gereğince Adendeki İngiliz üssünün kaldırılmasını ve Güney Arabistan halkının kendi kaderi için karar verme hakkını kullanması özgürlüğünü istemeleriydi.

1966 Şubatında yeni bir anayasanın temelini teşkil edecek önermeleri kapsayan Hine-Bell raporu yayınlandı. Aden, 147 üyesi bulunan Millî Meclir'te 28 üye ile temsil edilecekti! Bu raporu hazırlayanlar, hâkim çevreler tarafından görevlendirilmiş kişilerdi; teklif edilen Anayasa, İngilterenin çıkarına uygun olarak, bu hâkim çevrelerin egemen durumunu sürdürmek amacını güdüyor-

Bu noktaya kadar İngiliz İşçi Hükûmetinin siyasetini, Aden'deki üssü ne pahasına olursa olsun elde bulundurmak kararı belirliyordu; bunun sonucu olarak da Birleşmiş Milletler kararlarının yerine getirilmesine karşı koyuyordu. Sonra birdenbire, belki de muhalefette iken verdiği fetvalar aklına geldiği için, söz konusu ülkenin rızası olmadıkça elde tutulan her hangi bir üssün hiç bir yararı olmayacağı yolundaki sözlerini hatırladığı için, Aden üssünden vaz geçme kararına varıldı.

«Orta Doğu'daki yükümlülüklerimizi (yani Amerikan ve İngiliz Petrol Kumpanyalarının çıkarlarını TS.) Basra Körfezinde bulunan kuvvetlerimizde küçük bir artırma yaparak, yerine getirebileceğiz».

(Şubat, 1966 Hükümeti
Savunma Beyaz Kitabı)

Bu ana kadar Birleşmiş Milletlerin çabalarını red etmiş bulunan İngiltere, bölgede bunalımın artması üzerine, artık Aden'in ve Federasyonun geleceğini tespit etmek konusunda aynı Birleşmiş Milletlerin yardımını istiyordu. Aden'i fakir feodal şeyhliklerle zorla birleştirmek siyasetinin başarısızlığa uğramış olduğu gittikçe daha fazla anlaşılıyordu; bağımsızlığa ulaşılınca istikrarlı bir Hükûmet kurulması ihtimali de pek azdı. Federal Hükûmet de Birleşmiş Milletler kararları temeline dayanan bir Anayasa konferansı toplamak kararına vardı. Bu, milliyetçi partilerin öteden beri istedikleri şeydi.

Hem muhafazakâr hem de İşçi hükûmetleri, Aden'de, bağımsızlıktan önce Federal Hükûmetin durumunu kuvvetlendirmeye çalıştılar. Sonra da bütün Güney Araplarının katılmasıyla Ağustos 1966 için bir konferans toplayıp Hone-Bell anayasa tekliflerini bağımsızlık temeli kabul ettirmeye karar verdiler. Fakat bu manevra da tamamen başarısızlığa uğradı. Çünkü Güney Arabistan muhalefet partileri Federal Hükûmeti temsilci olarak da meşru olarak da kabul etmek istemiyorlardı; onlar, Birleşmiş Milletler kararlarına uygun olarak, bağımsızlıktan önce serbest seçimlerin yapılmasını istiyorlardı. Seçimler, Birleşmiş Milletlerle ve İngiltere ile doğrudan doğruya konuşmalar yapılarak düzenlenmeliydi; Federal Hükümetin aracılığı da kabul edilmiyordu. Bu tutumlarını bugüne kadar sürdürdüler.

Federal Hükümet ise buna bir tek Cumhur Başkanı seçmek, ve ona yeni bir hükümet kurdurmak kararı ile karşılık verdi. Suudi Arabistan'a yakınlığı bilinen Beyhan Şerifine yapılan teklif, sonuç vermedi; Suudi Arabistan Kralı Faysal'a desteklemesi için müracaat edildi. Bu müracaat, sonra da Faysal'ın Londra seyahati, Birleşmiş Milletler misyonunun başarısızlığa uğraması, sonra da Aden'de İngiliz askerî birliklerinin kalmasının uzatılması ve nihayet İsrail - Arap çatışması ile yakından ilgilidir.

Sonra doğrudan doğruya Birleşmiş Milletlere baş vurma gelir. Bütün partilerin önderleri, Birleşmiş Milletler Sömürgecilik Komitesi huzurunda meseleleri kendi görüş açısından anlatıyor, komiteyi etkilemeye çalışıyordu. İngiliz Dış İşleri Bakanlığı ise, Duncan Sandys'in hazırladığı tertip patlak vermeden önce Birleşmiş Milletler misyonunun Aden'de gitmesini çok istiyor, ama sonucundan da korkuyordu. Bağımsızlıktan önce güvenlik bakımından kendisine düşen ya da antlaşmaların yüklediği sorumlulukları bırakamayacağını ısrarla belirtiyordu. Bir yandan da İngiltere'de uyanan ve Birleşmiş Milletler misyonunun görevinin Adende şimdiki Federal hükûmetin devalılaşmasını sağlamak hattâ silâhla savunmak olduğunu kabul eden yaygın izlenimi ortadan kaldırmak istiyordu. Bir yandan da bütün ülkenin yönetimine bakacak ve seçimlerin hazırlanmasına katılacak geçici bir hükümet kurulmasını misyondan istiyordu. Böylece İngiltere'nin, seçimlerden önce bile olsa, bu Federal hükümetin yerine bir başka hükümetin geçmesine karşı olmadığı izlenimini veriyordu.

İngiltere'nin verdiği güvenceler olduğu gibi kabul edilerek Birleşmiş Milletler misyonu seçildi, tayini yapıldı ve Nisan 1967 başında Aden yolunu tuttu.

Oraya vardıktan bir hafta sonra da ayrılmak zorunda kaldı. Edindiği kanılar şöyle özetlenebilir :

> **«Adendeki İngiliz sömürge makamları, şifa bulmaz bir sömürgeci zihniyetine sahiptirler; Birleşmiş Milletler misyonunun başarısını hiç bir zaman istememişlerdir ve istemezler; aslında onlardan sadece iktidarın Federal Hükûmete aktarılmasını haklı gösterecek bir rapor istemektedirler.»**

Görevlerini yapamamaları, gerçek durumu tespit edememeleri ve İngiliz makamlarının kendilerinden istediklerini yerine getirmeleri için gerekli olan ağır muamele, baskı ve yasaklamalar bol bol uygulanmıştı.

İngiliz siyasetinde hiç bir değişiklik yapılamayacağı konuşmaların sonunda anlaşılınca, Aden'deki milliyetçi partilerin üstüne atılan şiddet hareketleri başladı; şiddet, şiddeti doğurur.

Bu arada, Arabın Arabı öldürmesi de ancak geçen Aralık 1966 ayında FLN (Millî Kurtuluş Cephesi) ile FLOSSY (İşgâl Altındaki Güney Yemen Kurtuluş Cephesi) birbirinden ayrıldıktan sonra başlamıştır; bu durum son cinayetlerin İngilizler tarafından desteklenen ve beslenen katiller ve adam kaçırıcılar tarafından yapıldığı iddialarına hak verir gibidir.

Birleşmiş Milletler misyonunun yenilgiye uğramasından bu yana İngiliz Dış İşleri Bakanlığı ile Bakan Mr. Brown kaynar su dökülmüş kedilere benzediler; kendilerini mazur göstermeye, kabahatı başkalarının üstüne atmaya çalışır oldular.

Yüksek Komiser Sir Richard Turnbull azledildi, yerine Trevelyan atandı. Genel Sekreter U-Thant'a ve Roma'ya müsteşarlar gönderildi, Birleşmiş Milletler delegasyonunun Londra'ya gelip konuşmalar yapılması ve mümkünse Aden'e dönmelerinin sağlanması için çabalara girişildi. Misyon Londra'ya geldi ama Aden'e dönmelerinde bir anlam yoktu.

Mayıs 1967 başında FLOSSY, yurt dışında bir hükümet kurdu. Mackawee Cumhurbaşkanı, al-Aswal da başbakan oldular. İngiliz Devlet Bakanı Lord Shackleton ile Sir Humphrey Trevelyan hem FLOSSY'ye hem de NLF'e, konuşmalara başlanması ve kurulacak yeni bir geçici hükümete katılmaları için teklifler yaptılar. Fakat olağanüstü durumu kaldırmayı ve siyasî mahkûmları serbest bırakmayı red ettiler. FLOSSY de NLF de suçlamalarda bulunmakla birlikte, eğer İngilizler Birleşmiş Milletler kararlarını ciddî ve dürüst bir tarzda uygularlarsa konuşmalara hazır bulunduklarını, fakat göstermelik Sultanlarla girişilecek konuşmalara hazır olmadıklarını bildirdiler.

Bu arada NLF ile FLOSSY kendi aralarındaki anlaşmazlıkları gidermişler ve yeniden bir tek parti halinde birleşmişlerdi.

İngilizlerin bundan sonra atacakları adımın ne olacağı, bütün bölgedeki yeni gelişmelere yakından bağlıdır. Ama ne olursa olsun, Aden'deki ve Güney Arabistan yarımadasındaki bunalım ancak Birleşmiş Milletler kararlarının uygulanması ile çözümlenebilir.

Aşık Kul Hasan'ın Bildirisi

MUHTEREM
TÜRK
ULUSU

Birleşik Amerika Cumhurbaşkanı Conson ve cuntacıları, bir yandan sulh ve barış maskesi giyerek, Dünya kamuoyunda sulhçu, barışçı görünürken, öte yandan bağımsızlığını savunan Vietnam halkına yıllardır saldırmaktadır. Dünya kamu oyunun gözü önünde, binlerce, yüzbinlerce Vietnam halkını alkanlar içerisinde bırakmaktadır. Bu davranışlarıyla beraber cani olduklarını Dünya kamu oyunun gözleri önüne sermektedir. Barışçı ve sulhçu olmadığını davranışlarıyla isbat etmekle beraber, bir yandan da İsrail ile Arapları biribirine çattırıp silâh satıcılığı yapmaktadır. Bir yandan Türkiyenin candan dostuyum derken, öte yandan da Türkiyenin Dünya komuoyunca tanınan haklı, millî Kıbrıs davasını kaybettirmektedir. Bir yandan Kıbrıs'ın bağımsızlığını barış ve sükünetini savunmak için Birleşmiş Milletler Genel Kurulu emrine Çek silâhlarını verirken, öte yandan da bu Çek silâhlarının Rum Yunan askerlerine dağıtılmasına göz yummaktadır. Conson dostumuz, Sayın İsmet İnönü Paşamıza gönderdiği mektupta Türk halkının dostu ya da düşmanı olduğunu kesinlikle isbat etmiştir. Amerika Dünya sahnesinde koyduğu oyunu oynatırken, Dünya milletleri de nefretle bu oyunu seyretmektedir.

Türk Ulusunun, Türk Ordusunun seyretmeğe tahammülü kalmamıştır.

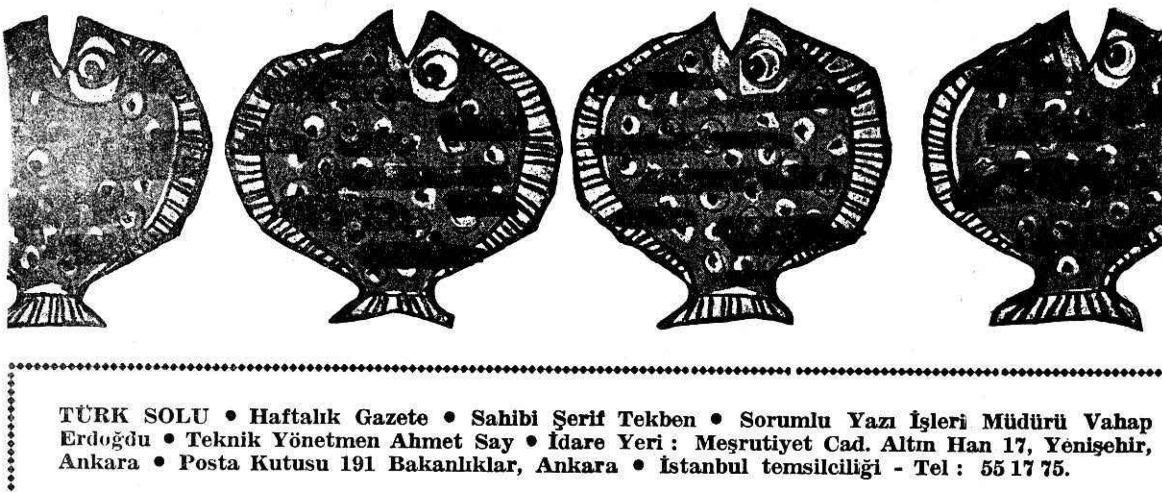

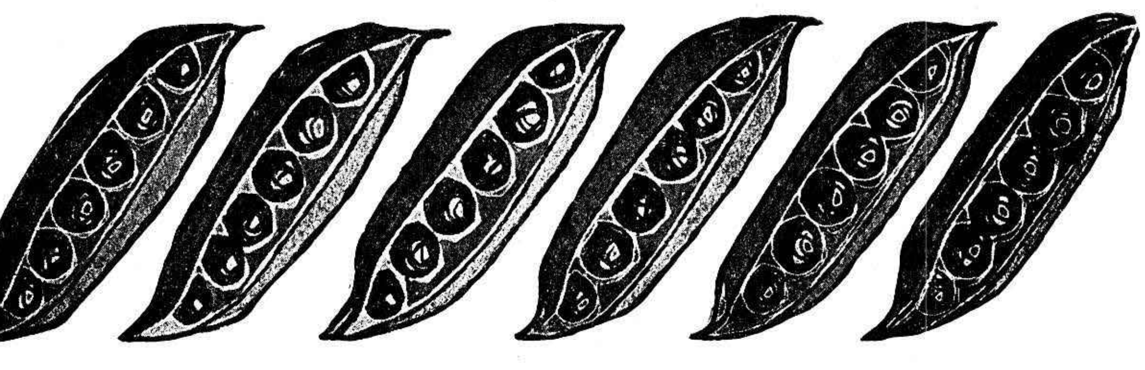

AĞLAR

Aziz Türk Ulusum görmüyor musun?
Yavru vatan bizim yurdumuz ağlar
Bebe tüccarını bilmiyor musun?
Satılmış gurbette kuzumuz ağlar

Adana İncirlik benimdir diyor
Pek çeşitli türlü naneyi yiyor
Çık yurdumdan desen tomson çekiyor
Biz bunu kovmazsak hepimiz ağlar

Ankara, Çankaya gezdi de kaçtı
Yedi mehmetçiğim ezdi de kaçtı
Sanık uçtu gitti tozdu da kaçtı
Kahraman şerefli ordumuz ağlar.

Kul Hasan Vietnam kana boyandı
Conson teşvik etti, araplar yandı
Türk Ulusum gözün açtı uyandı
Göz yumarsak tek tek ferdimiz ağlar.

BİZİMDİR

Kaçma Yunan Türk Ordusu geliyor
Kıbrıstaki şehit yatan bizimdir
Haklı kahramanız, dünya biliyor
Gazi Kemal büyük Atam bizimdir.

Grivas, Makarios, Conson, Konstantin
Lâik devletlerce pek cani adın
Vietnam halkını kana boyadın
Çık yurdumdan güzel vatan bizimdir.

Sömürücü gelmiş yurduma konmuş
Satılmış isimli bir cunta kurmuş
Türk ulusum gözün açmış uyanmış
Yeşil Kıbrıs yavru vatan bizimdir.

Kul Hasanım Conson fitne dünyada
Türk bebesin başlatmıştır feryada
Türk gençliği ulus ordu piyade
Ölen ölür, sağlar vatan bizimdir.

TÜRK SOLU • Haftalık Gazete • Sahibi Şerif Tekben • Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Vahap Erdoğdu • Teknik Yönetmen Ahmet Say • İdare Yeri : Meşrutiyet Cad. Altın Han 17, Yenişehir, Ankara • Posta Kutusu 191 Bakanlıklar, Ankara • İstanbul temsilciliği - Tel : 55 17 75.

Dizgi ve Baskı : Güzel İstanbul Matbaası, İstanbul Dağıtımı : Fuat Büte, Tel : 27 89 49 • Ankara Dağıtımı : Ankara Umum Gazete Bayileri Kooperatifi • Ege Bölgesi Dağıtımı: Orhan Özşişman • Yıllık Abonesi 20 TL • Yayın İlânları yüzde 50 indirimlidir.